

Aika 19.08.2025 klo 18:00 -
Paikka Kaupungintalo, kokoushuoneet 1-2

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Asia	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen järjestäytyminen	2
2	Puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen nuorisovaltuuston edustajalle ja varaedustajalle	3
3	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
4	Yhdyskuntavaliokunnan toimivallan siirtäminen edelleen viranhaltijoille (delegoinnit)	6
5	Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistönluvutuksessa (1. kaupunginosa)	8
6	Valtuustoaloite, loppuraportin laatiminen käärmetalohankkeesta	10
7	Lainvoimaiseksi tullut asemakaavan muutos, 4. kaupunginosan korttelin 47 tontti 3 (Teinikuja 2) sekä puistoalueet, tiedoksi	18
8	Lainvoimaiseksi tullut asemakaavan muutos, 1. kaupunginosan kortteli 200 (Gresantie 1–5) sekä puistoalueet, tiedoksi	19
9	Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026 - 2028	20
10	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2028	31
11	Vastaus kuntalaisaloitteeseen, Kiertotiet kuntoon	39
12	Kauniaisten vuoden 2024 alueelliset kasvihuonekaasupäästöt sekä KULMA-mallin avulla lasketut kulutusperäiset kasvihuonekaasupäästöt	44
13	Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2026	48
14	Yhdyskuntavaliokunnan talousarvio vuodelle 2026 sekä taloussuunnitelma vuosille 2027-2030	52

Puheenjohtaja Konsta Saarela

Pöytäkirja asetetaan
yleisesti nähtäville Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 26.08.2025

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

1

Kokouksen järjestäytyminen

YLV 19.08.2025

Valiokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Päätösehdotus:

Puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Valiokunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

2

Puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen nuorisovaltuuston edustajalle ja varaedustajalle

YLV 19.08.2025

190/00.00.01.01/2021

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungin hallintosäännön mukaan valiokunta voi myöntää nuorisovaltuuston keskuudessaan valitsemalle edustajalle läsnäolo- ja puheoikeuden valiokunnassa lukuun ottamatta valiokunnan salaisten asioiden käsittelyä. Toimielimen nuorisovaltuuston edustajalle maksetaan kaupungin kokouspalkkiosäännön mukainen palkkio.

Yhdyskuntavaliokunnan nuorisovaltuuston varsinaiseksi edustajaksi on nimetty Sabina Blom ja varalle William Hale.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta merkitsee asian tiedoksi sekä myöntää nuorisovaltuuston edustajalle Sabina Blom sekä varajäsenelle William Hale puhe- ja läsnäolo-oikeuden yhdyskuntavaliokunnassa.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

3

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

YLV 19.08.2025

Valiokunta, sen puheenjohtaja tai toimialajohtaja voivat kuntalain 92 §:n ja hallintosäännön 25.1 §:n mukaan ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranhaltijan toimivaltaan siirrettyssä asiassa tehdyn päätöksen, jollei kaupunginhallitus, sen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja ole ilmoittanut asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntalain mukaan valiokunnan käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Käsiteltäväksi ei myöskään saa ottaa kuntalain 51 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Valiokunnalle on kuntalain 92 §:n mukaisesti lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä. Päätösluettelo on esityslistan **oheismateriaalina** (ei julkaista). Puheenjohtajalle ja toimialajohtajalle viranhaltijapäätökset on toimitettu sähköisesti hallintosäännön 26.3 §:n määräyksen mukaisesti.

Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Tämän varmistamiseksi valiokunnan jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta valiokunnan puheenjohtajalle tai toimialajohtajalle päätökset, joihin harkitsevat otto-oikeuden käyttämistä ja mielellään myös ne päätökset, joista muutoin toivovat lisätietoja kokouksessa.

Valiokunnan puheenjohtajan ja toimialajohtajan on otto-oikeuskelpoisista päätöksistä hallintosäännön 26.3 §:n mukaisesti tiedon saatuaan otettava huomioon otto-oikeusaika ja valiokunnan kokousaikataulu.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta

a) merkitsee tiedoksi oheismateriaalista ilmenevät päätökset,

b) päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan niissä ottokelpoisissa päätöksissä, joissa kuntalain mukainen otto-oikeusaika ei ole kulunut umpeen ja

c) toteaa, että myöskään valiokunnan puheenjohtaja ja toimialajohtaja eivät ole ottaneet asioita valiokunnan käsiteltäviksi.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Päätös:

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Viranhaltijapäätösten päätösluettelo

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

4

Yhdyskuntavaliokunnan toimivallan siirtäminen edelleen viranhaltijoille (delegoinnit)

YLV 19.08.2025

22/00.01.01.04/2021

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Hallintosäännön perusteet

Kauniaisten kaupungin hallintosääntö määrittelee kaupungin toimielinten tehtävät ja toimivallan jaot. Hallintosäännön § 23 mukaan toimielin voi siirtää sille määrättyä toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle, lukuun ottamatta henkilöstöasioita (luku 6). Valiokuntien tekemät delegoinnit kootaan valtuustokausittain tarkistettavaan päätökseen, ja niistä pidetään ajantasaista luetteloa kaupungin kirjaamossa. Delegointia tehtäessä huomioidaan lainsäädäntö ja toimialan organisaatorakenne.

Aiemmat päätökset (YLV 31.8.2021)

Yhdyskuntavaliokunta käsitteli delegointipäätöksiään edellisen valtuustokauden alussa ja päätti, että mahdolliset uudet delegoinnit tuodaan valiokunnan hyväksyttäväksi tapauskohtaisesti. Uusia delegointeja ei katsottu tarpeellisiksi.

Hallintosäännön muutokset (KH 16.9.2024)

Päivitetty hallintosääntö toi yhdyskuntavaliokunnalle seuraavia uusia toimivaltuuksia:

- **Tonttikaupat:** Valiokunta voi päättää tontin myynnistä, jos se perustuu tontinvuokrasopimukseen ja kauppahinta noudattaa kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamia ehtoja.
- **Vuokrasopimukset:** Valiokunta voi tehdä maa- ja vesialueita koskevia vuokrasopimuksia 10 vuodeksi (aiemmin 5 vuotta).
- **Öljyvahinkojen torjunta:** Valiokunta toimii kaupungin öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavana viranomaisena.
- **Toimitilojen järjestäminen:** Valiokunta vastaa toimialojen toimitilojen järjestämisestä, ellei hallintosääntö toisin määrää.
- **Taksapäätökset:** Kaupunginhallitus hyväksyy jatkossa katujen kunnossa- ja puhtaanapitotaksan sekä rakennusvalvontataksan (aiemmin valtuusto).

Rakentamislain uudistukseen liittyvät muutokset (KV 11.11.2024)

Uuden rakentamislain myötä yhdyskuntavaliokunnan toimivaltaa laajennettiin seuraavasti:

- **Yhdyskuntatekniset laitteet:** Päätösvalta niiden sijoittamisesta, pois lukien rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät.
- **Ojittaminen:** Päätösvalta rakentamislain 132 §:n mukaisista ojituksista.
- **Valmistelu ja täytäntöönpano:** Vastuu rakentamis- ja alueidenkäyttölakiin perustuvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

- **Rakennuksen merkintä:** Vastuu rakennuksen paikan ja korkeusaseman merkitsemisestä maastoon hyväksytyjen piirustusten mukaisesti.
- **Kaupunkikuva ja viihtyisyys:** Valvonta, että julkiset ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.
- **Poikkeamispäätökset:** Oikeus myöntää poikkeuksia rakentamista koskevista säännöksistä, *milloin asian ratkaiseminen ei lain tai hallintosäännön perusteella kuulu muulle viranomaiselle*

Lisätiedot

Nykyiset voimassa olevat delegointipäätökset ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Edellä mainittujen hallintosäännön päivityksen ja lakimuutosten johdosta tehtyjen toimivaltuuksien vaikutukset delegointeihin on hyväksytty edellisen kerran yhdyskuntavaliokunnassa 14.1.2025 ja delegointeihin ei nyt esitetä muutoksia tai lisäyksiä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää vahvistaa liitteen mukaiset delegoinnit käytettäväksi valtuustokaudella 2025-2029.

Mahdolliset jäljempänä esitettävät delegointiesitykset tuodaan valiokunnan hyväksyttäväksi tapauskohtaisesti.

Päätös:

Oheismateriaali:

Yhdyskuntavaliokunnan delegoinnit

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

5

Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistönluovutuksessa (1. kaupunginosa)

YLV 19.08.2025

361/10.00.01.05.01/2025

Lisätiedot:

kiinteistöinsinööri Johanna Määttä, puh. 050 411 1821
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupun kohde

Kaupunki on 26.6.2025 vastaanottanut kiinteistönluovutusilmoituksen yksityishenkilöiden välisestä kiinteistönkaupasta. Kaupassa 17.6.2025 on luovutettu liitteessä (ei julkaista) esitetyt tontit ja toisella tontilla sijaitseva rakennus. Kauppahinta on 2.000.000 euroa.

Kaupun kohteena olevat tontit on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu enintään kaksihuoneistoisten asuintalojen korttelialueeksi (Ao). Tonttien rakennusoikeus on yhteensä 1361 k-m².

Rakennetulla tontilla sijaitsee kaupungin rakennus- ja huoneistorekisterin perusteella omakotitalo, jonka kerrosala on 290 k-m². Rekisterin mukaan omakotitalo on valmistunut vuonna 1920.

Omakotitalo sisältyy Kauniaisten rakennusinventointiin (ote Kauniaisten rakennusinventoinnista oheismateriaalina, ei julkaista). Omakotitaloa ei ole osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi (sr) voimassa olevassa asemakaavassa.

Tontin mahdolliset kehittämistoimenpiteet

Tontit sijaitsevat rakennetun pientaloalueen keskellä. Maankäytön yleissuunnitelmassa (Masu 2) mainituista kehittämistoimenpiteistä rakennettuun tonttiin soveltuisi toimenpiteenä enimmäisrakennusoikeuden jakaminen vapaasti enintään kolmen (3) asunnon kesken tontin kehittämisen kohdistuessa kuitenkin erityisesti rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen huomioimiseen (asemakaavan muutos). Rakentamattomaan tonttiin Masu 2:n kehittämistoimenpiteet eivät sovellu.

Kaupungin etuosto-oikeus

Etuostolain (608/1977) mukaan Kauniaisten kaupungilla on etuosto-oikeus kaupungissa sijaitsevan kiinteistön kaupassa, jos kiinteistön tai kiinteistöjen yhteinen pinta-ala on enemmän kuin 3000 m². Etuostolla kaupungin katsotaan tulleen kaupantekohetkellä luovutuskirjassa ilmoitetun ostajan sijaan kaupassa sovitulla ehdoilla. Etuosto-oikeutta ei ole niissä tapauksissa, jos ostajana on laissa tarkoitettu myyjän läheinen, jos ostajana tai tietyissä tapauksissa myyjänä on valtio, valtion liikelaitos tai muu valtion laitos tai jos myynti tapahtuu pakkohuutokaupalla. Etuosto-oikeutta ei ole myöskään silloin, jos sen

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

käyttämistä, huomioon ottaen ostajan ja myyjän välinen suhde, luovutuksen ehdot tai muut olosuhteet on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Kaupungin on tehtävä etuosto-oikeuden käyttämistä tarkoittava päätös kolmen kuukauden (3 kk) kuluessa kiinteistönkaupan tekemisestä. Etuostoa käyttäessään kaupungin tulee korvata ostajalle kauppahinta ja kaupan tekemisestä aiheutuneet välittömät kustannukset.

Yhteenveto

Käytössä olevien tietojen perusteella kaupungilla on etuosto-oikeus kyseessä olevassa kiinteistönkaupassa.

Etuosto-oikeutta ei esitetä käytettäväksi. Tontit sijaitsevat rakennetulla pientaloalueella. Kaupungilla ei ole omaa tarvetta tonteille, joista toinen on rakennettu. Rakennetun tontin kehittäminen keskittyisi rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen huomioimiseen sekä tontilla jo olevan rakennusoikeuden uudelleen jakamiseen. Rakentamattomaan tonttiin kehittämistoimenpiteet eivät sovellu.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että Kauniaisten kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan liitteessä esitettyjen tonttien ja toisella tontilla sijaitsevan rakennuksen 17.6.2025 tehdyssä kiinteistönkaupassa.

Päätös:

Liitteet:

EI JULKAISTA Kiinteistönkaupan 17.6.2025 kohde

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA Ote Kauniaisten rakennusinventoinnista

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

6

Valtuustoaloite, loppuraportin laatiminen käärmetalohankkeesta

YLV 19.08.2025

160/00.02.10.00/2025

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 3829 313

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuutettu Erkki Karimaa on jättänyt 17.3.2025 valtuustoaloitteen (**oheismateriaali**), jossa pyydetään loppuraporttia kaupungintalokorttelin kaavamuutoksesta. Valtuustoaloitteessa pyydetään vastauksia alla oleviin kysymyksiin. Vastaukset on kirjoitettu kysymysten perään.

1. Miten strategian valmistelussa selvitettiin asukkaiden käsityksiä ja näkemyksiä kaupungintalokorttelista?
On palattava vuoden 2016 strategiavalmisteluun. Strategian yhtenä tavoitteena oli kaupunkiympäristön ja keskustan viihtyisyyden kehittäminen ja edelleen, että kaupunki edistää keskusta-alueen rakentumista (yhdyskuntatoimi). Toimenpiteissä oli lueteltuna mm., että kaupungintalokorttelin asemakaavan muutos käynnistetään yleisen arkkitehtikilpailun ideoiden pohjalta. Kilpailun kärkiehdokkaista järjestettiin näyttely kaupungintalolla ja pyydettiin kuntalaisilta palautetta ehdotuksista.
2. Miksi päätettiin, että kaupungintalon tilalle rakennetaan asuinkerrostaloja?
Mitkä olivat tällöin arviot alueen ja kaupungintalon kunnosta, käyttökelpoisuudesta ja käytöstä?
Alue on esitetty Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuva 2015:ssä (KV 21.9.2015, § 53) maankäytön tehostamiskohteena, johon osoitetaan kerrostaloasumista ja palveluita. Tarkoituksena oli laajentaa Kauniaisten keskustaa korkeatasoisesti täydentämällä 2000-luvulla toteutunutta kaupunkirakennetta Kauniaistentien eteläpuolelle siten, että kaupungintalokortteli viimeistelee keskustan rakennetun kokonaisuuden. Asemakaavan muutoksen käynnistämisestä päätti kaupunginhallitus erillisellä päätöksellä (KH 15.6.2016 § 119), vaikka alue sisältyi kehityskuvaan ja siitä järjestettiin arkkitehtikilpailu.

Kaavamuutoksen taustalla on ollut kaupungintalon saneeraustarve. Kaupungintalo on yli 40 vuotta vanha ja laajan peruskorjauksen tarpeessa. Kaupungintalon kunnosta on tehty lukuisia tutkimuksia ja selvityksiä. Kaupungintalon saneeraushanke oli mukana vuodesta 2008 alkaen kaupungin investointiohjelmassa. Tarvittavan laajuisen saneerauksen, jolla olisi voitu varmistaa rakennuksen sisäilmaongelmien eliminointi, todettiin maksavan yli 6 miljoonaa euroa eli noin 2500 e / m². Suppeimman korjausvaihtoehdon todettiin maksavan noin 2 miljoonaa euroa, mutta tämä ratkaisu sisälsi useita epävarmuustekijöitä ja epäilyä siitä, menisikö investointi hukkaan. Vuoden

2014 talousarviokeskusteluiden lopputulemana saneeraus poistettiin budjetista ja alueelle päätettiin järjestää arkkitehtikilpailu kartoittamaan maankäytöllisiä mahdollisuuksia, ja jonka tulosten pohjalta voitaisiin ratkaista myös kaupungintalon tulevaisuus.

3. Millä perusteella ns käärmetalo valittiin toteutettavaksi? Ketkä päättivät?

Kaupunki järjesti 2.11.2015–15.2.2016 asemakaavallisen ideakilpailun yhdessä Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:n kanssa kaupungintalokorttelin alueesta. Kilpailuun jätettiin määräaikaan mennessä 48 ehdotusta. Kilpailun tavoitteena oli koota ideoita asemakaavan muutostyöhön keskusta-alueen kehittämisen jatkamiseksi. Tarkoituksena oli laajentaa Kauniaisten keskustaa korkeatasoisesti täydentävää, 2000-luvulla toteutunutta kaupunkirakennetta Kauniaistentien eteläpuolelle siten, että kaupungintalokortteli viimeistelee keskustan rakennetun kokonaisuuden. Kilpailualueeseen sisältyi kaupungintalon tontin lisäksi kerrostalotontti osoitteessa Junghansinkuja 3. Arkkitehtikilpailun voitti ehdotus ”Huvilat” ja toiseksi sijoittui ehdotus ”Tillsammans”. Kilpailuehdotusten nimikuorien avaamisen jälkeen ilmeni, että molemmat ehdotukset olivat saman arkkitehtitoimiston laatimia (Anttinen-Oiva Arkkitehdit).

Asemakaavan muutos tuli vireille kaupungin aloitteesta.

Kaupunginhallitus päätti 15.6.2016 § 119 asemakaavan muutoksen laatimisen aloittamisesta. Päätöksen mukaan tavoitteena on muuttaa korttelin 8 tontin 16 (Kauniaistentie 10) ja korttelin 210 tontin 3 (Junghansinkuja 3) asemakaava ensisijaisesti asumiseen sekä palveluja ja kaupungin hallintotilat mahdollistavaksi.

Kaavoituksen käynnistämisen jälkeen yhdyskuntalautakunnan ja kaupunginhallituksen jäsenten kanssa keskusteltiin asemakaavan muutoksen tärkeimmistä tavoitteista ja linjauksista sekä jatkosuunnittelun aikataulusta. Tässä yhteydessä jatkosuunnitteluun toivottiin jo aiemmin määriteltyjen tavoitteiden lisäksi mm. korttelien avointa rakennetta, mikä edellytti voittaneen ehdotuksen voimakasta muuttamista tai vastaavasti siirtymistä toiseksi tulleen ehdotuksen suuntaan. Samassa keskustelussa linjattiin, että päätöksentekoon valmistellaan ainoastaan yhtä suunnitteluratkaisua, jolloin lähtökohdaksi asetui se, että nykyistä kaupungintaloa ei lähtökohtaisesti säilytetä. Keskustelussa tuli yksimielisesti selväksi, että kaupungintalon saneerauskustannukset nousevat niin korkeiksi, että se ei ole taloudellisesti kannattavaa.

Asemakaavan muutosluonnosta varten laaditussa viitesuunnitelmassa tutkittiin keväällä 2016 ratkenneen yleisen asemakaavallisen ideakilpailun 1. ja 2. palkinnolla palkittujen töiden ”Huvilat” ja ”Tillsammans” pohjalta yleissuunnitelmatasoinen suunnitelma asemakaavoituksen pohjalle. Suunnitelma muotoutui esitettyyn muotoonsa useiden vaihtoehtoisten maankäyttöratkaisuvaihtoehtojen jälkeen. Suunnitteluratkaisua esiteltiin toukokuussa 2017 yhdyskuntalautakunnan ja kaupunginhallituksen jäsenille, joilta saatiin

yksimielinen kannatus suunnitelman viimeistelemiseksi asemakaavan muutosluonnoksen viitesuunnitelmaksi.

4. Mitä päätöksiä tehtiin hankkeen suhteen sen eri vaiheissa? Oliko päätösesityksissä esillä kaikki olennaiset vaihtoehdot ja vaatimukset / kriteerit (ml painot) vaihtoehtojen vertailuun? Mitä päätöksenteossa ei osattu ottaa huomioon tai arvioida oikein?

Alla kootusti kaavam muutoksen käsittely.

- Asemakaavan muutos on tullut vireille kaupungin aloitteesta. Kaupunginhallitus on päättänyt 15.6.2016 § 119 asemakaavan muutoksen laatimisen aloittamisesta.
- Hanketta koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivätty 16.8.2016 ja päivitetty 1.11.2017. Asemakaavoituksen vireilletulosta on ilmoitettu 16.8.2016 kaupungin ilmoitustaululla ja internetsivuilla sekä Kaunis Grani -lehdessä. Suunnittelualueen ja naapurimaanomistajille on lähetetty kirjeet asemakaavan muutoksen vireilletulosta.
- Yhdyskuntavaliokunta päätti YLKV 07.11.2017 § 122 asettaa liitteen mukaisen 1. kaupunginosan, korttelin 8 tontteja 12-13 ja 16, 2. kaupunginosan korttelia 210 sekä virkistys- ja katualueita (Kauniaistentie 10, Junghansinkuja 1-3 ja 4-6, Leankuja 2-4) koskevan asemakaavan muutosluonnoksen nähtäville MRL 62 § ja MRA 30 § mukaisesti 11.1.-28.2.2018 väliseksi ajaksi kaupungin ilmoitustaululle ja kaupungin internetsivuille sekä pyytää asemakaavan muutosluonnoksesta tarvittavat lausunnot.
 - o Lisäksi valiokunta päätti, että asemakaavan muutosluonnoksesta järjestetään 18.1.2018 informaatio- ja keskustelutilaisuus, jonka puheenjohtajana toimii yhdyskuntavaliokunnan puheenjohtaja.
 - o Lisäksi valiokunta totesi, että kaupunki on jo tähän mennessä vastaanottanut kolme kirjallista kuntalaisaloitetta, jotka tullaan liittämään asiassa koottavaan palautteeseen. Kahdessa aloitteessa (412 kuntalaisen allekirjoittama vetoamus sekä Grankulla Miljöförning-Kauniaisten Ympäristöyhdistyksen vetoamus) vaaditaan ns. Junghansinpuiston säilyttämistä kokonaisuudessaan rakentamattomana ja luontoarvoja kunnioittavana keskustapuistona. Kolmas aloite (434 allekirjoittajaa) koskee ns. "keskusaukion" säilyttämistä kokonaisuudessaan rakentamattomana.
- Asemakaavan muutosluonnos oli nähtävänä MRA 30 §:n mukaisesti 11.1. - 28.2.2018, jolloin siitä jätettiin 11 lausuntoa ja 65 kirjallista mielipidettä. Lisäksi 18.1.2018 asemakaavan

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

muutosluonnoksesta pidettiin info- ja keskustelutilaisuus Uudessa Paviljongissa.

- Yhdyskuntavaliokunta (YLKV) palautti 11.2.2020 asemakaavan muutosehdotuksen uudelleen valmisteltavaksi.
- Yhdyskuntavaliokunta päätti 31.3.2020 ehdottaa, että KH hyväksyy asemakaavan muutosluonnoksesta annettuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin laaditut vastineet ja asettaa liitteen mukaisen 1. kaupunginosan, korttelin 8 tontteja 12-13 ja 16,2. kaupunginosan korttelia 210 sekä virkistys ja katualueita (Kauniaistentie 10, Junghansinkuja 1-3 ja 4-6, Leankuja 2-4) koskevan asemakaavan muutosehdotuksen, johon sisältyy sitovat tonttijaot ja tonttijaon muutokset, nähtäville MRL 65 § ja MRA 27 § mukaisesti 30 päivän ajaksi kaupungin ilmoitustaululle kaupungin internet-sivuille sekä pyytää asemakaavan muutosehdotuksesta tarvittavat lausunnot.
 - o Samalla valiokunta esitti että:
- Kauniaistentielle rajoittuvan rakennusmassan räystäskorkeus madalletaan kolmella metrillä alentamalla kerroslukumäärä kuudesta viiteen koko keskustatoimintojen korttelialueen (C-1 osalta) alkuperäistä asunto-osaa lyhentämättä.
- Junghansinkujan eteläpuolelle ulottuva rakennusmassa lyhennetään puoleen alkuperäisestä jolloin pienentynyt maanalainen pysäköintilaitos olisi sijoitettavissa rakennuksen ja Villa Junghansin vieraspysäköinnin alle mikä mahdollistaa nykyisen puuston säilyttämisen.
 - Lisäksi valiokunta ehdotti, että KH päättää, että asemakaavan muutosehdotuksesta järjestetään nähtävilläoloaikana informaatio- ja keskustelutilaisuus, ja että KH valitsee tilaisuudelle puheenjohtajan.
- KH:n 20.4.2020 § 67:n päätös: Asia palautettiin uudelleen valmisteltavaksi siten, että rakennusmassan pohjoispäättä muotoillaan siten, että se muodostaa selkeämmän päätteen Tunnelitielle. Lisäksi rakennusmassan räystäskorkeutta tulee madaltaa kolmella metrillä alentamalla kerroslukumäärää koko rakennuksen osalta ja Junghansinkujan eteläpuolelta poistetaan 2/3 rakennusmassasta.
- Yhdyskuntavaliokunta päätti 7.6.2022 § 69 palauttaa suunnitelman valmisteltavaksi ja pyytää nähtäväksi nykysuunnitelmien pohjalta tehdyn esityksen, jossa:
 - Massa on jaettu useampiin rakennuksiin
 - Rakennukset ovat toteutettavissa eri ajankohtina
 - Rakennukset voivat olla nykyluonnoksia korkeampia
 - Kokonaiskerrosala on vähintään 24 000 m²

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

- Gula Villanin siirtämistä voidaan harkita
- Junghansinpuistoon voidaan rakentaa nykyiselle pysäköintipaikalle asti
- Yhdyskuntavaliokunta päätti 26.9.2023 § 83 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle periaatepäätöksenä, että kaupungintalon alueen asemakaavamuutosta jatketaan 26.9.2023 päivätyn viitesuunnitelmassa esitetyn ratkaisun pohjalta ja valmistellaan kaavaehdotus nähtäville.
- Kaupunginhallitus päätti 2.10.2023 § 144 esittää valtuustolle periaatepäätöksenä, että kaupungintalon alueen asemakaavamuutosta jatketaan 26.9.2023 päivätyn viitesuunnitelmassa esitetyn ratkaisun pohjalta ja valmistellaan kaavaehdotus nähtäville.
- Kaupunginvaltuusto päätti 23.10.2023 § 51 periaatepäätöksenä, että kaupungintalon alueen asemakaavamuutosta jatketaan 26.9.2023 päivätyn viitesuunnitelmassa esitetyn ratkaisun pohjalta ja valmistellaan kaavaehdotus nähtäville.
- Yhdyskuntavaliokunta päätti esittää 4.3.2025 § 21, että kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevan asemakaavan muutosehdotuksesta annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin laaditut vastineet,
 - kaupunginhallitus esittää edelleen kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi liitteenä olevan asemakaavan muutoksen ja liitteenä olevat asemakaavan yhteydessä laaditut sitovat tonttijaot ja tonttijaon muutokset, ja
 - asuntojakauman tulee olla monipuolinen ja oltava vähintään kaksioita.
 - Yhdyskuntavaliokunta painottaa, että esitetty kaavaratkaisu on valmisteltu kaupunginvaltuuston aiemman periaatepäätöksen mukaisesti. Päätöksen valmistelutekstistä sekä liitteenä olevista materiaaleista ilmenee, että kaavaratkaisu ei ole toteuttamisen näkökulmasta optimaalinen asetetuilla reunaehdoilla ja toteutettavuuden parantaminen vaatisi näiden reunaehtojen merkittävää tarkastelua. Lisäksi valiokunta toteaa olevansa yksimielinen siitä, että kaava tulee saattaa kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, mutta valiokunnassa on eriäviä mielipiteitä itse kaavan hyväksymisestä. Yhdyskuntavaliokunta pitää

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

ensiarvoisen tärkeänä, että kaupunginhallitus saattaa asian valtuuston käsiteltäväksi strategian mukaisesti vielä kuluvan valtuustokauden aikana.

- Kaupunginhallitus päätti 10.3.2025 § 32 Kaupunginhallitus päätti hyväksyä liitteenä olevan asemakaavan muutosehdotuksesta annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin laaditut vastineet.

Lisäksi kaupunginhallitus totesi, että esitetty kaavaratkaisu on valmisteltu kaupunginvaltuuston aiemman periaatepäätöksen mukaisesti.

Huolella valmisteltu ja ainutlaatuinen kaavaratkaisu kaavamääräyksineen on kuitenkin "Toteuttamisedellytysten selvitystyön" ja "Markkinavuoropuhelun" mukaan hyvin kallis toteuttaa. Asemakaavaehdotukseen liittyvät näiden selvitysten mukaan sekä taloudellisia että teknisiä haasteita. Rakennusoikeuden käyttöaste todetaan tavallista pienemmäksi, hankkeen toteutuskelpoisuus ja -kannattavuus on heikko sekä rakentamisen vaiheistettavuus hankalaa.

Kaupunginhallitus esittää siksi, että valtuusto hylkää kaavamuutoksen ja samalla se kehottaa viranhaltijoita valmistelemaan kaupunginhallitukselle esityksen alueen kaavoituksen käynnistämisestä kokonaan uudella käynnistyspäätöksellä ja siihen liittyvillä tavoitteilla.

- Kaupunginvaltuusto päätti 17.3.2025 § 6 hylätä kaavamuutoksen ja samalla kehottaa viranhaltijoita valmistelemaan kaupunginhallitukselle esityksen alueen kaavoituksen käynnistämisestä kokonaan uudella käynnistyspäätöksellä ja siihen liittyvillä tavoitteilla.

5. Oliko ulkopuolisilla vaikutusta päätöksentekoon?

Kunnallinen valmistelu tapahtuu aina virkavastuulla, puolueettomasti ja mahdollisimman hyvin kaikki eri näkökulmat huomioon ottaen, mutta päätöksentekovaiheessa on tyypillistä, että eri intressitahot lähestyvät päätöksentekijöitä. Päätöksentekijät harkitsevat omasta puolestaan kantansa ja päätös syntyy kokouksissa nimettyjen edustajien toimesta, avoimesti ja pöytäkirjaan kirjatusti, tarvittaessa äänestysten jälkeen.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

6. Paljonko rahaa ym resursseja ja aikaa meni hankkeeseen? Mitä olennaisia mahdollisuuksia ei selvitetty hankkeen takia?
- Kustannukset:
 - o Asemakaavoituksen suunnittelutyöt ja asemakaavan selvitykset: 2017-2025 yht. n. 310 000 e.
 - o Arkkitehtuurikilpailutus yht. n. 110 000 e
 - Yhteensä siis n. 420 000 euroa.
 - Alueidenkäyttölain mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunniteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Alla luettelo asemakaavan muutokseen liittyvistä selvityksistä.
 - Viitesuunnitelma Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy, 18.6.2024
 - Ulkotilojen viitesuunnitelma Maisema-arkkitehtitoimisto MASU Planning Oy, 31.5.2024
 - Liikenneselvityksen päivitys WSP Finland Oy, 16.5.2024
 - Liikenteelliset selvitykset liittyen Kauniaisten kaupungintalon alueen asemakaavan muutokseen WSP Finland Oy, 23.10.2019
 - Hulevesien johtamisen ja hallinnan suunnitelma, yleissuunnitelma Sweco Finland Oy, 17.5.2024
 - Kauniaisten kaupungintalon alueen luontolausunto 2024 Luontoselvitys Metsänen Oy, 31.1.2024
 - Kauniaisten kaupungintalon alueen liito-oravaselvitys Enviro Oy, 25.5.2019
 - Luontolausunto kaupungintalon alueen (Ak221) asemakaavan muutosta varten Enviro Oy, 15.10.2018
 - Kauniaisten kaupungintalo, Rakennushistorianselvitys 2018 Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, 9.11.2018
 - Kaupungintalon alue, asemakaavan muutos, alustavat pohjatutkimukset Ramboll Oy, 3.2.2017
 - Kauniaisten liito-oravaselvitys 2021 Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 28.5.2021
 - Kauniaisten liito-oravaselvitys 2014 Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 28.5.2014
 - Kauniaisten kasvistikartoitus vuonna 2022 Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy, 21.12.2022
 - Kauniaisten pesimälinnustokartoitus vuonna 2022 Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy, 30.12.2022

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

- Kauniaisten lepakkoselvitys 2023 Faunatica Oy, 13.12.2023
- Kauniaisten rakennusinventointi 2005 AEDES Oy, 2005
- Toteuttamisedellytysten selvitystyö,
- Kauniaisten kaupungintalon alue Kehys Consulting Oy, 14.2.2024
- Kaupungintalokorttelin asemakaavamuutos,
- Markkinavuoropuhelu rakennusliikkeille GSP Group Oy, 5.2.2025

On selvää, että pitkäaikainen ja laaja valmistelutyö on em. suorien kustannusten lisäksi sitonut merkittävästi kaupungin pienen maankäyttöyksikön rajallisia resursseja. Näin ollen on kyse myös vaihtoehtoiskustannuksista – kaikkia muita kaavoitusohjelmaan sisältyviä kaavahankkeita ei ole pystytty edistämään, jotkin niistä olisivat kenties edenneet ja siten esimerkiksi mahdollista uutta asuntotuotantoa olisi rakentunut muualle.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että se esittää valtuuston merkitsevän tiedoksi edellä olevan vastauksen valtuustoaloitteeseen loppuraportin laatimiseksi käärmetalohankkeesta ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Liitteet:

Oheismateriaali:

Valtuustoaloite

Jakelu:

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

7

Lainvoimaiseksi tullut asemakaavan muutos, 4. kaupunginosan korttelin 47 tontti 3 (Teinikuja 2) sekä puistoalueet, tiedoksi

YLV 19.08.2025

78/10.02.03/2021

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 3829 313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginvaltuusto on 12.5.2025 § 16 hyväksynyt asemakaavan muutoksen sekä tonttijaon ja tonttijaon muutoksen, joka käsittää 4. kaupunginosan korttelin 47 tontin 3 (Teinikuja 2) sekä puistoalueet.

Päätöksestä ei ole valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asemakaavan voimaantulo kuulutetaan Kaunis Grani -lehdessä.
Voimaantulokuulutus julkaistaan myös kaupungintalolla ja kaupungin nettisivuilla.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Liitteet:

Oheismateriaali:

Jakelu:

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

8

Lainvoimaiseksi tullut asemakaavan muutos, 1. kaupunginosan kortteli 200 (Gresantie 1–5) sekä puistoalueet, tiedoksi

YLV 19.08.2025

871/10.02.03/2021

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 3829 313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginvaltuusto on 16.9.2024 § 40 hyväksynyt asemakaavan muutoksen sekä tonttijaon muutoksen, joka käsittää 1. kaupunginosan korttelin 200 (Gresantie 1–5) sekä puistoalueet.

Helsingin hallinto-oikeus on 27.6.2025 antamallaan päätöksellä hylännyt asemakaavan hyväksymispäätöksestä tehdyn valituksen.

Päätöksestä ei ole valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asemakaavan voimaantulo kuulutetaan Kaunis Grani -lehdessä.
Voimaantulokuulutus julkaistaan myös kaupungintalolla ja kaupungin nettisivuilla.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Liitteet:

Oheismateriaali:

Jakelu:

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

9

Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026 - 2028

YLV 19.08.2025

318/00.04.01.02/2025

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Anna Ahtila, puh. 050 544 6427
kuntatekniikan projekti-insinööri Petri Forsman, puh. 040 6684215
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. HSL-kuntayhtymän hallitus on kokouksessaan 17.06.2025 päättänyt pyytää taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026–2028 jäsenkuntien lausunnot 31.08.2025 mennessä. Lausunnoissa on pyydetty esittämään näkemys erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?
- 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?
- Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?
- Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?
- Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?

- Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Lausuntopyyntö ja alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2028 ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Lausuntopyyntöön liittyvä aineisto on myös julkaistu internet-osoitteessa:

<https://www.hsl.fi/paatoksenteko> Esityslistat ja pöytäkirjat/Hallitus 17.6.2025

Strategiasuunnitelma ja strategiset tavoitteet

HSL:n uusi strategiakausi alkaa vuonna 2026, ja uuden strategiatyön päivitystyö on käynnissä. Tästä johtuen toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 on valmisteltu ilman voimassa olevaa strategiaa. Valmistelua on ohjannut pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien tuleville vuosille asettamat tavoitetasot HSL:n toiminnan tuottavuudelle, operoinnin tehokkuudelle sekä kuntasubventiolle. Samalla on pyritty rakentamaan jatkuvuutta voimassaolevalle strategialle. Seuraavaa TTS-kautta on valmisteltu nivoen toimenpiteet alustavasti neljään eri tavoitekokonaisuuteen, jotka ovat asiakas, kasvu, tuottavuus ja vastuullisuus.

Omistajaohjaus on asettanut HSL:lle seuraavat tuottavuustavoitteet vuodelle 2026:

1. Kustannukset / matkustajakilometri: enintään 0,38 €/km (infrakustannusten kanssa) ja enintään 0,29 €/km (ilman infrakustannuksia)
2. Kustannukset / nousu: enintään 2,46 €/nousu (infrakustannusten kanssa) ja enintään 1,85 €/nousu (ilman infrakustannuksia)
3. HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset: enintään 11,2 % kaikista kustannuksista
4. Linjakohtaisen käyttöasteen kautta kannattavuuslaskennan kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2026

HSL:n valmistelun lähtökohtana on tehdä joukkoliikenteestä ylivoimaisen helppoa ja sujuvaa, kaikista poikkeusjärjestelyistä huolimatta. Tavoitteena on linjakohtaisen kannattavuuden paraneminen ja liikenteen optimointi todellisen kysynnän perusteella. Tulevaisuudessa vastuullisuus on myös integroitu osaksi koko HSL:n strategiaa ja toimintatapaa niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. HSL olisi joukkoliikenteen edelläkävijä ja kestävä, yhdenvertaisen ja turvallisen liikkumisen mahdollistaja. HSL tulee panostamaan edelleen sähköbussiliikenteeseen meluttomuuden ja alhaisten elinkaaripäästöjen vuoksi ja koska niiden liikennöinti on dieselbussien liikennöintiä edullisempaa. HSL:n keskeisenä sosiaalisen vastuun tavoitteena on varmistaa joukkoliikenteen esteettömyys ja panostaa joukkoliikenteen turvallisuuteen.

HSL:n strategiana on ollut 2022-2025 – Asiakkuuksista kestäväan kasvuun, jossa HSL:n visiona on ollut olla vuonna 2030 kestäväan liikkumisen johtava toimija,

mahdollistaja ja kumppani. HSL mahdollistaa sujuvan liikkumisen koko seudulla ja toimii alustana innovaatioille ja kehittämiselle. Vahva yhteistyö on onnistumisen ja seudun elinvoimaisuuden edellytys. HSL rakentaa lisäarvoa tuottavia kumppanuussuhteita saumattoman liikenteen mahdollistamiseksi.

Tiivistelmä keskeisistä TTS-suunnitelman lähtökohdista

Taloudellinen toimintaympäristö on alati muuttuva ja erityisesti maailmanpolitiikan ja globaalien olosuhteiden epävarmuus voi heikentää talouden kehitystä. Talous kääntyi vuoden 2024 aikana tuottavuusvetoiseen kasvuun. Bruttokansantuotteen vuosikasvu palautui lopulta miltei nolleen ja näkymä vuoteen 2025 oli myös investointien näkökulmasta aiempaa positiivisempi. Vuodesta 2025 alkaen Suomen BKT:n lähivuosien kasvun on ennustettu asettuvan yli prosentin tasolle. Inflaatiopiikki on jo väistynyt, mutta hintatasot ja korot ovat edelleen koholla. Työllisten ostovoima paranee inflaation hidastumisen ja palkankorotusten myötä. Tästä huolimatta kuluttajien yleinen luottamus talouteen on edelleen heikkoa. Työttömyys lähestyy kymmentä prosenttia. Valtiontalouden säästöpaineeet jatkuvat ja julkisen talouden vaikea tilanne heijastuu myös kuntatalouteen.

Sähkön ja polttoaineiden hintatasot ja näiden vaikeasti ennustettavat kehitykset aiheuttavat kustannusriskiä liikennöintikustannuksiin. Sää- ja ilmasto-olosuhteiden kehityksellä on yhä enemmän merkitystä talouden toimintaympäristön kannalta, erityisesti talvikaudella.

Helsingin seudun väestönkasvu on kääntynyt nopeaan nousuun nettomuuttovoiton seurauksena pandemian aiheuttaman hidastumisen jälkeen. Kotimainen muuttovoitto on jatkanut tasaista kasvuaan, mutta ulkomainen muuttoliike on hidastunut työmarkkinatilanteen heikentymisen vuoksi. Yhtenä tekijänä väestönkasvun hidastumiselle on asuinrakentamisen heikkous. Vuonna 2024 matkailijoiden yöpymiset kasvoivat, erityisesti kotimaisten yöpyjien ansiosta. Ulkomaisten yöpyjien määrä palautui hitaasti, mutta kasvu kiihtyi loppuvuodesta.

Rakentamisen korkeat kustannukset ja hitaasti edistyvät raideyhteydet uhkaavat heikentää HSL:n taloutta. Sähköautojen yleistyminen vähentää autoilun kustannuksia ja lisää hajautetun maankäytön painetta, mutta samaan aikaan nuorten ajokortillisten osuus on laskussa suurissa kaupungeissa. Vuonna 2025 opiskelijat lakkaavat saamasta yleistä asumistukea, mikä saattaa vaikuttaa nuorten asumis- ja liikkumisvalintoihin. Myös digitalisoituminen voi muuttaa ja eriyttää liikkumiskysyntää. Vuodesta 2021 alkaen yleinen yhteiskunnallinen levottomuus on näkynyt nopeammin kasvavina väkivaltarikosten määrinä. Tämä voi osaltaan vaikuttaa negatiivisesti kaupunkitilan vetovoimaan ja täten joukkoliikenteen käytön houkuttelevuus voi laskea.

HSL:n on huomioitava entistä paremmin varautumiseen ja riskienhallintaan liittyvät velvoitteet EU-tasoisien sekä kansallisen lainsäädännön edellyttämänä.

HSL tavoittelee kasvua, asiakasuskollisuuden vahvistamista ja joukkoliikenteen käytön lisäämistä. TTS-kaudella haasteina ovat työmaat, palvelukatkot ja digiuudistukset, jotka vaikuttavat asiakaskokemukseen ja jatkuvuuteen.

Asiakaskeskeisyys on avainasemassa päätöksen tekemisessä ja palveluissa. HSL reagoi ennakoivasti ja kehittää asiakaslähtöisiä ratkaisuja, jotka ylläpitävät olennaisten palveluiden käyttökelpoisuutta ja luottamusta. Tavoitteisiinsa päästäkseen TTS-kauden aikana HSL päivittää matkustajainformaatiota, parantaa ja kehittää lipputuotteita asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä helpottaa digitaalista asiointia. HSL tulee lisäämään uusia maksutapoja digitaalisiin asiakaskanaviin. HSL tulee laajentamaan myös matkustajalaskennan kattavuutta busseissa ja raitiovaunuissa. Tällä toimella mahdollistetaan entistä tarkempi kysynnän seuranta, jotta joukkoliikenne tulee vastaamaan paremmin kysyntään. HSL pyrkii myös kasvattamaan yritysliiketoiminnan myynnin kasvua 50% vuonna 2026 ja lisäämään kumppanuuksia kaupallisten tahojen kanssa.

Matkustajamäärän kasvun yhtenä haasteena on suuret infrahankkeet ja niihin liittyvät massiiviset poikkeusjärjestelyt. Suuria lähivuosien hankkeita ovat muun muassa Espoon kaupunkirata, Vantaan raitiotie, Mäkelänkadun peruskorjaus, Junatien metrosillan uusiminen ja Länsi-Helsingin raitioteiden rakentaminen. Työmaat ja poikkeusliikennejärjestelyt heikentävät matkustuskokemusta ja saavutettavuutta, mikä heijastuu nousijamääriin. Korvaavan liikenteen järjestäminen kasvattaa myös kustannuksia. Merkittävien työmaiden aiheuttamat kustannukset ja lipputulomenetykset ovat huomattavia, erityisesti vuodesta 2027 johtuvan Junatien katkon vuoksi (-6-15 M€). Suurin epävarmuus liittyy joukkoliikenteen matkustuksen palautumiseen työmaiden jälkeen, joka voi pitkittää vaikutuksia muihin kulkumuotoihin siirtymisen myötä.

Bussiliikenteen suunnitelmakauden hankkeista ja työmaista johtuvat muutokset käsittävät uusia linjavarauksia ja vuorojen lisäyksiä sekä reittimuutoksia, jotka ovat vaikutuksiltaan vähäiset Kauniaisten kannalta. Espoon kaupunkiradan rakennustöistä johtuvien junaliikenteen liikennöintikatkosten ja niiden korvaamisen bussiliikenteellä vaikutukset alkavat vähentyä Kauniaisissa TTS-kauden aikana ratahankkeen etenemisen myötä.

Toimintatulot ja kuntaosuudet

HSL:n toimintatulot koostuvat pääosin kuntaosuuksista ja lipputuloista. Muita tuloja ovat mm. valtionavustukset ja tuet sekä tarkastusmaksut. HSL:n toimintatulot vuonna 2026 ovat yhteensä 997,9 milj. euroa. Kasvu kuluvaan vuoden ennusteeseen verrattuna on 73,2 milj. euroa (7,9 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 1066,5 milj. euroa vuonna 2027 ja 1074,5 milj. euroa vuonna 2028.

Vuonna 2026 arvioidaan kertyvän lipputuloja yhteensä 419,7 milj. euroa. Vuoden 2026 lipputulotavoite on 29,3 milj. euroa (7,5 %) kuluvaan vuoden 2025 ennustetta suurempi. Lipputulot muodostavat 42,1 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2026. Lipputulojen arvioidaan olevan 435,9 milj. euroa vuonna 2027 ja 465,7 milj. euroa vuonna 2028.

TTS 2026–2028 on laadittu siten, että jäsenkuntien kannanotot ylijäämien käytöstä on huomioitu ja ennusteen mukaiset ylijäämäkertymät vähentävät laskutettavia kuntaosuuksia TTS-kauden aikana tai alijäämät lisäävät laskutettavia kuntaosuuksia. Kuntaosuudet vuonna 2026 ovat yhteensä 553,5 milj. euroa (Kauniainen 2,046 milj. euroa vähennysten jälkeen). Kuntaosuuksilla katetaan

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

keskimäärin 57,1 % kuntaosuuksiin kohdistetuista kustannuksista. Kuntaosuudet vuodelle 2027 ovat yhteensä 605,3 milj. euroa ja vuodelle 2028 yhteensä 582,0 milj. euroa. Kauniaisten kuntaosuus vuosina 2027 ja 2028 on 2,2 milj. euroa vähennysten jälkeen. Alustava TTS-suunnitelma on laadittu niin, että jäsenkuntien subventio on 55,3 keskimääräisellä tasolla vuonna 2028.

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,8 milj. euroa vuosina 2026-2028. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa.

Tarkastusmaksu on ollut 100 euroa vuodesta 2024 lähtien. Vuonna 2027 tarkastusmaksutuottojen osuudeksi arvioidaan kertyvän 7,8 milj. euroa ja vuonna 2028 8,0 milj. euroa. Tarkastusmaksuista kirjataan luottotappiota/-varauksia yhteensä 3,0 milj. euroa vuodelle 2026. Vuonna 2027 luottotappioita/-varauksia arvioidaan kertyvän 2,1 milj. euroa ja vuonna 2028 2,2 milj. euroa.

Vuokratulot 2026 vuonna ovat 3,1 milj. euroa. Muut toimintatulot 2026 ovat 1,5 milj. euroa käsittäen lähinnä palvelumaksuja ja edelleen veloitettavia korvauksia.

Menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuuslaskelmat taloussuunnitelmakaudelle 2026-2028 on esitetty **oheismateriaalissa**.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2026 ovat yhteensä 993,1 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2025 ennusteesta 29,2 milj. euroa (3,0 %). Vuonna 2027 toimintamenojen arvioidaan olevan 1048,4 milj. euroa ja 1055,2 milj. euroa vuonna 2028. Vuoden 2026 toimintamenoista 65 % on liikennöinnistä maksettavia operointikustannuksia, 25 % infrakorvauksia ja 10 % muita kuluja.

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 947,7 milj. euroa vuonna 2026, 95,4 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Vuosina 2027-2028 palveluiden ostomenot ovat 1002,2 milj. euroa ja 1007,6 milj. euroa.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2026 yhteensä 646,9 milj. euroa, joka on 65,1 % HSL:n toimintamenoista. Alla olevassa taulukossa on eritelty eri joukkoliikennemuotojen osuuksia kustannuksista:

Taulukko (kuva):

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Arvioidut ope- rointikulut, milj. euroa	Bussi	Juna	Metro	Raitiotie	Lautta	Pikaraitio
2025	352,4	101,7	65,2	85,3	5,9	23,0
2026	366,8	102,1	62,3	85,6	5,6	24,5
2027	389,8	108,0	61,1	91,5	5,7	27,6
2028	387,5	112,1	61,6	89,1	5,7	29,3

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Vuonna 2026 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 249,0 milj. euroa. Uudet joukkoliikenneinvestoinnit kasvattavat merkittävästi HSL:n infrakustannuksia ja vaikuttavat osaltaan kuntaosuuksiin ja joukkoliikenteen matkalippujen hintoihin aiheuttaen niihin korotuspainetta.

Kauniaisten kaupungilla ei tällä hetkellä ole laskutettavia infrakuluja. Jatkossa Espoon kaupunkiratahankkeen myötä myös Kauniaisille muodostuu laskutettavia infrakorvauksia. Infrakorvaussopimuksen periaatteiden mukaisesti puolet hankkeen pääomakustannusten arvosta vähennetään ko. kuntien oman joukkoliikenteen infrakorvauslaskutuksen yhteydessä.

Muut HSL:n pienemmät menot on eritelty alla:

- Henkilöstömenot ovat 35,0 milj. euroa vuonna 2026
- Muita palveluja kuin operaattori- ja infrapalveluja ostetaan vuonna 2026 51,8 milj. Näitä ovat esim. markkinointi- ja asiantuntijapalvelut, IT-palvelut sekä huolto- ja vartiointipalvelut.
- Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2026 varattu 0,8 milj. euroa
- Vuokramenot vuonna 2026 ovat 6,1 milj. euroa
- Muut menot vuonna 2026 ovat 3,5 milj. euroa

Kuntayhtymän investointimenot ovat 25,4 milj. euroa vuonna 2026 ja vuosina 2027-2028 25,0 milj. euroa.

Rahoitustulot ja -menot: HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 sisältää vuonna 2020 nostetun 50 milj. euron talousarviolainan kustannukset. Tätä lainaa on jäljellä vuoden 2025 lopussa 23,7 milj. euroa. Lainaa lyhennetään 5,3 milj. eurolla vuosittain.

Tilikauden 2026 tulos on -11,4 milj. euroa alijäämäinen ja se voidaan kattaa edellisinä vuosina kertyneistä ylijäämistä.

Esitys lausunnoksi:

Toimintasuunnitelma

HSL:n uusi strategia on valmistelussa ja täten TTS on valmisteltu omistajaohjauksen asettamien tuottavuustavoitteiden kautta. TTS on painottunut varsin kattavasti tuottavuuden parantamiseen ja taloudelliseen tehokkuuteen, joka on kannatettava lähtökohta nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Talous ja toiminnan tehokkuus tulee olla HSL:n toiminnan ydin. Vasta kun ydin on kunnossa, voidaan paneutua hankkeisiin tai innovointeihin. Näidenkin tulee palvella joukkoliikenteen tuottamista ja HSL:n ei tule omin päin laajentaa tehtäväänsä.

On hyvä, että TTS:n taloudellisia mittareita on laajennettu nousujen lukumääristä matkustajakilometrien kustannuksiin ja linjakohtainen kustannustehokkuus pyritään saamaan käyttöön vuoden 2026 aikana. Pelkkien nousujen määrän seuranta ei välttämättä korreloi lipputulon kasvun kanssa. Kustannustehokkuuden parantaminen vaatii uusiasiakkuuden potentiaalin tunnistamisen ja uusien käyttäjien sitouttamisen vähintään joukkoliikenteen satunnaiskäyttäjiksi. Väestönkasvu luo hyvän potentiaalin uusiasiakkuuksille. Palvelun laadun ja hinnan pitää olla tasapainossa, jotta tämä väestönkasvun luoma potentiaali saadaan hyödynnettyä täysimittaisesti. Kasvun edellytys on, että matkanteko koetaan helpommaksi, sujuvammaksi ja kustannustehokkaammaksi kuin yksityisautoilu. Yritysliiketoiminnan kasvun vahva tavoittelu on erittäin myönteinen avaus.

Kokeilut eri lippulajituotteista on oikea suunta sekä nykyisille asiakkaille että uusiasiakkuuksille. Sarjalippu ja lähimaksun käyttöönotto ovat yksi keino joukkoliikenteen helppouden ja vähintään satunnaiskäytön lisäämiseksi. Keväällä kokeilussa ollut lyhyen matkan lippu oli pitkään odotettu lisäys lippulajituotteisiin. Hintojen noustessa on tärkeää, että joukkoliikenteen käyttäjille löytyy heitä palveleva lipputuote lyhyille asiointimatkoille lähipalveluiden pariin. Linjakohtaisen kustannustehokkuuden ohella liikennetarjonnan pitää edelleen olla monipuolista ja erilaiset liikkujat pitää huomioida liikennetarjontaa suunniteltaessa. Liikennetarjontaa voi tehostaa, mutta joukkoliikenne on merkittävältä osaltaan verovaroin ylläpidettyä palvelua, jolloin sen tulee myös tasa-arvosyistä olla kattavasti käytettävissä.

Linjakohtaista kustannustehokkuutta laskettaessa on huomioitava, että olemassa olevan asiakasdatan pohjalta tehtävät muutokset eivät välttämättä tue uusien, joukkoliikennettä käyttämättömien henkilöiden siirtymistä joukkoliikenteen käyttäjiksi. Joukkoliikenteen järjestämisen tulee perustua laaja-alaiseen dataan ja potentiaalisten asiakkaiden mielipide tulee ottaa huomioon palvelun suunnittelussa ja järjestämisessä. Tutkimustyö ihmisten liikkumisessa on tärkeää, jotta muuttuvaan liikennekäyttäytymiseen pystytään vastaamaan nopeasti. Potentiaaliset uusasiakkaat on tunnistettava, jotta tehokkaalla resurssien kohdentamisella ja täsmätoimilla heidät saadaan joukkoliikenteen käyttäjiksi. On turha tavoitella uusasiakkaiksi isoilla toimilla matkustajia, joille joukkoliikenne ei ole toimiva vaihtoehto.

HSL:n tulee kyetä muuttumaan ja muuttamaan joukkoliikenteen tarjontaa vastaamaan muuttunutta liikkumisen toimintaympäristöä. Asiakkaiden ymmärtämisen kautta seuraa myös vastuu vastata asiakkaiden toiveisiin.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Lisääntyvät liikennevälineiden vaihdot ja paikallislinjojen karsimiset vastoin asiakkaiden toiveita eivät tue erinomaisen asiakaskokemuksen saavuttamista. HSL:n tuleekin rohkeasti etsiä suunnitteluratkaisuja, jotka saattavat poiketa nykyisistä käytännöistä.

Kauniaislaisten mielipide ei saa hukkua läntisellä markkina-alueella isompien kuntien mielipiteiden alle. Kauniainen toivoo, että erityisesti paikallistason linjamuutoksia suunniteltaessa tehtäisiin kuntatason yhteistyötä ennakoivasti ja hyödynnettäisiin kuntien omaa paikallistason tuntemusta nykyistä paremmin. Kauniaisten kouluissa käy suuria määriä Espoon puolella asuvia nuoria, joiden saaminen hyvien liikenneyhteyksien pariin on erittäin tärkeää.

Tulevina vuosina pääkaupunkiseudulla on odotettavissa merkittävä määrä työmaita, jotka aiheuttavat poikkeuksia joukkoliikenteen reitteihin ja aikatauluihin. Näiden työmaa-aikaisten poikkeusjärjestelyiden vaikutukset joukkoliikenteen sujuvuuteen, luotettavuuteen ja asiakaskokemukseen ovat huomattavia. On ensiarvoisen tärkeää, että HSL varautuu näihin muutoksiin riittävällä suunnittelulla ja resursoinnilla, jotta poikkeustilanteet voidaan hoitaa hallitusti ja asiakaslähtöisesti. Poikkeusjärjestelyiden onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupunkien kanssa sekä selkeää ja ajantasaista viestintää matkustajille. Kauniaiisiin vaikuttavia isoja työmaita on Espoon kaupunkiratahankkeen lisäksi Kivihaassa Huopalahden aseman itäpuolella sijaitsevan Hämeenlinnanväylän ylittävän eteläisen ratasillan peruskorjaus. Ratasilta on tarkoitus peruskorjata Väyläviraston toimesta kesällä 2026. Korjaustyöt vaativat noin 2,5 kuukauden pituisen totaalikatkon kaupunkiraitteille, joka katkaisee sekä kehäradan I- ja P-junien että Leppävaaran kaupunkiradan A-junien liikenteen. Leppävaaran suunnalla voidaan liikennöidä kaukoliikenteen raiteita käyttävät E-, U- ja Y-junat pohjoisen ratasillan kautta normaalisti sekä L-junat välisemien ohituksilla. ESKA-katkojen aikana voidaan liikennöidä A-junat välisemien ohituksilla pohjoisen ratasillan kautta kaukoliikenteen raiteita pitkin. Sillankorjaustyön aikana Valimon, Pitäjänmäen ja Mäkkylän asemat ovat poissa käytöstä.

Kauniaisten kaupunki haluaa antaa kiitosta HSL:lle sähköbussien käyttöönoton edistämisestä. Vuonna 2025 noin puolet kaikesta HSL:n tilaamasta bussiliikenteestä ajetaan sähköbussikalustolla, mikä tukee alueen ilmastotavoitteita ja parantaa kaupunkialueiden ilmanlaatua ja melutasoa.

Osana asiakaskokemusta on asiakasvuorovaikutus, jota tulee kehittää edelleen ja eri kanavia hyödyntäen. Pitää muistaa, että tietoa ja palvelua tarvitaan monessa eri muodossa, koska kaikki asiakasryhmät eivät koe digitaalisia kanavia omikseen. Asiakasviestinnässä tulee olla johdonmukainen ja realistinen. Esimerkiksi haltijakohtaisten matkakorttien käytöstä poistamisen aikataulun muuttaminen useaan otteeseen ei vahvistanut kuvaa luotettavuudesta. On tärkeää, että julkisen liikenteen järjestämisessä noudatetaan läpinäkyvyyden, ennakoitavuuden ja luotettavuuden periaatteita, jotta luottamus HSL:n toimintaan säilyy ja vahvistuu.

Taloussuunnitelma

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Kuntaosuudet ovat kasvaneet vuosittain ja Kauniaisille arvioitu kuntaosuus vuosille 2026-2028 on 2,0-2,2 milj. euroa, kun vuonna 2020 kuntaosuus budjetoitiin 0,850 milj. euron suuruisena. Nousu on niin merkittävä, että se ei voi olla vaikuttamatta kunnan mahdollisuuksiin rahoittaa muita palveluitaan. Kuntaosuuksien tulee aiempaan tapaan kattaa kokonaiskustannuksista enintään 50 %. Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin oli ymmärrettävästä syystä väliaikaisesti suurempi. Kauniainen kuitenkin huomauttaa, että ei ole sovittu, että kuntaosuudet voivat koronapandemian jälkeen jäädä pysyvästi 50-55 % tasolle tai olla jopa enemmän. HSL:n tulee seurata taloustilannetta aktiivisesti ja informoida jäsenkuntia tilanteesta ajantasaisesti sekä sopeuttaa toimintaansa vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä. Kunnatkin joutuvat jo nyt sopeuttamaan rajusti talouttaan, jolloin ei ole kohtuullista, että samaan aikaan yhä isompia summia maksetaan joukkoliikenteen kuntaosuuksina.

Mittavat työmaat ja poikkeusreittijärjestelyt aiheuttavat huolta, että matkustajamäärät vähentyvät enemmän kuin HSL on budjetoinut ja toisaalta taas poikkeusreittikustannukset kasvavat enemmän kuin on laskettu. HSL:n menot kasvavat huolestuttavalla vauhdilla, ottaen huomioon, että tilinpäätöksessä 2023 toimintamenot ovat olleet 830 milj. euroa ja vuodelle 2026 toimintamenoiksi on budjetoitu 993 milj. euroa. Kauniainen toivoo, että HSL tarkastelisi omaa toimintaansa kriittisesti ja loisi toimintatapoja, jotka vähentävät menoja tai parantaisivat tuottavuutta.

Lippujen hinnankorotus

Kauniaisten kaupunki kannattaa HSL:n hallituksen ehdottamaa 6,4 prosentin lipunhintojen korotusta vuodelle 2026. Korotus vastaa kustannuspaineisiin säilyttäen samalla joukkoliikenteen palvelutason ja houkuttelevuuden hyväksyttävällä tasolla. On parempi korottaa lipunhintoja vuosittain kuin ajautua vaikeaan tilanteeseen, jossa hintoja tulisi korottaa kerralla paljon enemmän. Parin vuoden takainen lipunhintojen alennus oli virhe, eikä sillä edes saavutettu tavoiteltua matkustajamäärien kasvua. Ylipäättään lippujen hinnan tulee kattaa riittävä osuus toimintamenoista. Lippulajituotteiden monipuolisuus ja käytön helppous tulee huomioida ja luoda lippujärjestelmä, josta löytyy erilaisille käyttäjäprofiileille sopiva tuote. Lippujen ostamisen tulee olla helppoa ja helposti saatavilla, eikä etenkään satunnaisen matkustajan tule joutua perehtymään HSL-sovelluksen tai vyöhykejärjestelmän yksityiskohtiin.

Kokonaissubventio

Kauniaisten kaupunki toivoo, että linjastoa tarkastellaan kokonaisuutena ja että palvelutason sopeutukset perustuvat kattavaan vaikutusten arviointiin. Mikäli leikkauksia on tehtävä, ensisijaisesti tulisi etsiä säästöjä ennen kokonaisen linjan karsimista alhaisimman matkustajakäytön vuoroista, joissa korvaavat liikkumismahdollisuudet voidaan järjestää ilman merkittävää vaikutusta saavutettavuuteen. Tätä harkintaa tulisi tehdä yhdessä kuntien kanssa, joilla on paras paikallistuntemus alueensa tarpeista. Säästöjä tulisi etsiä myös tekemällä muutoksia vuoroväleihin ja optimoimalla kalustokiertoa.

Infrakorvausjärjestelmä

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Muutoksia nykyiseen infrajärjestelmään ei saa kohdistaa jo käynnissä oleviin tai hyväksyttyihin hankkeisiin, joiden kokonaisrahoituksen ratkaisuja harkittaessa on nykyisellä järjestelmällä ollut merkitystä. Mikäli infrakorvausjärjestelmää uudistetaan, tulee uusien sääntöjen koskea vain uusia hankkeita, joiden rahoituksessa uusi järjestelmä voidaan ottaa huomioon alusta alkaen. Kuntien tulee pystyä luottamaan, että hankkeiden rahoitusjärjestelyt pysyvät sovitun mukaisina.

Kauniainen tunnistaa HSL:n esiin tuomat kustannuspaineet, mutta toteaa, että jo syntyneet kustannukset eivät katoa, vaikka ne siirrettäisiin uuteen paikkaan. Kestävä ratkaisu edellyttää pitkäjänteistä taloussuunnittelua ja infrakorvausmallin vaikutusten tarkastelua osana laajempaa rahoituskehystä. Ratkaisu ei saa vaikuttaa jo käynnissä olevien ja/tai sovittujen infrahankkeiden infrakorvauksiin.

On selvää, että mikäli tulevien infrainvestointien kustannusvaikutukset osoittautuvat liian korkeiksi ja niihin ei seudulla ole varaa, on seuraavia investointeja lykättävä. Tämä tarkastelu tulee suorittaa huolellisesti aina ennen uuden investoinnin käynnistämistä. Sinänsä uusien infrainvestointien vaikutus lipunhintoja nostavasti on tiettyyn rajaan asti myös hyväksyttävää, sillä vastineena korkeammalle lipunhinnalle matkustaja saa sujuvampia yhteyksiä ja lisää matkustamisen mahdollisuuksia, siis parempaa palvelua.

HSL:n perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymän yhtenä tehtävänä on osallistua joukkoliikenteen infran kehittämis- ja ylläpitoinvestointien suunnitteluun yhdessä kuntien ja asianomaisten muiden tahojen kanssa. Tehtävän hoitaminen edellyttää sekä HSL:n että jäsenkuntien sitoutumista siihen.

Tarkastustoiminta

Tarkastajien määrän lisääminen tulee arvioida lipputulomenetysten ja tarkastusmaksuilla saatavien tulojen kautta. Tarkastajien määrän lisääminen on kannatettavaa, mikäli se tuottaa merkittävästi enemmän lipputuloja tai realisoituneita tarkastusmaksuja. Maksamatta jäävien tarkastusmaksujen osuus on aivan liian suuri ja sillä on jo merkitystä HSL:n taloudessa. Yhteiskunnan toimintojen automatisoituessa ja digitalisoituessa lähes kaikilla aloilla olisi suotavaa, että lipuntarkastuskin toimisi siten, että liikennevälineeseen ei olisi mahdollista nousta ilman voimassa olevaa lippua. Tämä toimii laajasti muualla maailmassa.

Automaatiopilotti

Kauniainen ei tunnista selkeää yhteysväliä, jolla automaatiota voisi pilotoida. Lyhyt, heilurityyppinen yhteysväli saattaisi soveltua kokeiluun. Automaattiliikenteen reunaehdot, mahdollisuudet ja esim. turvallisuuskohdat lienevät parhaiten toiminnan kehittäjän esitettävissä. Automaation pilotointi ei ole myöskään joukkoliikenteen tilaajan ydintoimintaa, joten pilotoinnin kehittäminen tulee rahoittaa pääosin ulkopuolisella rahoituksella.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSL:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSL- kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026–2028.

Päätös:

Oheismateriaali:

HSL lasuntopyyntö 153/2025

Pöytäkirjaote

HSL- kuntayhtymän alustav toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

10

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2028

YLKV 19.08.2025

310/00.04.01.02/2025

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Anna Ahtila, puh. 050 544 6427
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 13.6.2025, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 5.9.2025 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 Ote kokouksesta:

<https://hsy10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025194-2>

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2028. Aineisto löytyy myös HSY:n internet-sivuilta osoitteesta esityslistat, pöytäkirjat 1.9.2020 eteenpäin:

<https://www.hsy.fi/hsy/paatoksenteko/>

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkokous on päättänyt marraskuussa 2022. Tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat myös jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin.

Voimassa oleva HSY:n strategia käsittää toiminta-ajatuksen, arvot ja vision vuoteen 2030 sekä seuraavat strategiset päämäärät, jotka toimivat tavoitteiden pohjana:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Yhteenvedo toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026–2028

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2026–2028 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen ja talouden tasapaino.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon hintamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2025 on käytetty 2,0 %, ellei tarkempaa ennustetta hintamuutoksista ole ollut käytettävissä. Taloussuunnitelmavuosille 2027 ja 2028 on esitetty myös 2,0 %, ellei tarkempaa ennustetta hintamuutoksista ole ollut käytettävissä.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen keväällä 2024 hyväksymään 20 vuoden investointiohjelmaan. TTS:ssa 2026–2028 on investointeihin esitetty tehtäväksi vuosittaisia tarkennuksia.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan hitaasti kasvavan suunnittelukaudella. Rakentamisen volyymien ennustaminen on edelleen haastavaa ja aallonpohja on ollut ennustettua leveämpi sekä syvempi. HSY arvioi kääntein tapahtuvan TTS-kaudella 2026–2028, mutta vaikutusta veden kulutukseen ja määrään on vaikea ennustaa. Yleisesti nähdään pääkaupunkiseudun kasvun jatkuvan ja sitä kautta myös HSY:n vesihuollon asiakasvolyymin kasvu jatkuu pitkällä aikavälillä. Tämä vaikuttaa käyttömaksujen kautta saatavaan tulovirtaan. Asukaskohtaisen vedenkulutuksen arvioidaan pitkällä aikavälillä edelleen laskevan.

Vuonna 2026 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 95,3 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,2 miljoonaa m³. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 153,6 miljoonaa m³.

Kiinteistöjen astiatyhjennysmäärä (kpl) on kääntynyt laskuun. Sekajätteen tyhjennysten määrän arvioidaan laskevan vuosittain 1–2 % TTS kauden aikana. Vuonna 2026 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 9 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 380 000 tonnia. Jättemäärien osalta suoritteiden (tn) arvioidaan laskevan talousarviovuonna ja suurin yksittäinen syy on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, joka vastaa julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä alueellaan myös jatkossa.

Asukaskiinteistöillä tavoitteena on sekajättemäärän palauttaminen alenevalle trendille tekemällä kierrättäminen mahdollisimman helpoksi ja kampanjoimalla sen puolesta. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 205 000 tonnia vuositasona. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksessa TTS-kaudella ennakoidaan edelleen maa-ainesten ja rakentamiseen liittyvien jätteiden määrän laskua tai säilymistä vuoden 2025 tasolla. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksessa käsitellään jätteitä vuosittain yhteensä noin 223 000 tonnia.

Henkilöstö:

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2025–2027. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärä ei suunnitelmakaudella nouse. Tulevaisuuden muutoksiin pyritään vastaamaan nykyisten tehtäväkuvien muutoksilla. Vuodelle 2026 suunniteltu alustava henkilöstömäärä on 828,3 henkilöä. Henkilöstömäärien toteutumat ovat vuosittain jääneet suunniteltua alemmalle tasolle. Henkilöstösuunnitelma päivitetään syksyn lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2026 ovat 519,3 miljoonaa, mikä on 27,8 miljoonaa (5,7 %) enemmän vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna.

Vesihuollon käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja suunnitelmavuosille 2027 5 % ja 2028 2 % korotusta. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 13 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 9 % vuonna 2027 ja 7 % vuonna 2028.

Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset sekä talousmallien mukaiset alustavat hintamuutokset. Laskutetun veden volyymin pienentyi useamman vuoden peräkkäin, mutta kääntyi nousuun 2024. Tämä kehitys on jatkunut kevään 2025 ja TTS-kaudella ennustetaan kasvun olevan vuosittain noin 0,3 %. Korotuksissa inflaatio oletetaan 2 %. Vesihuollon maksujen painotuksia on strategiatavoitteiden mukaisesti tarkistettu vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta. Muutokset tehdään vaiheittain.

Maksujen reaalikorotusten nousuun suurimpana syynä on erityisesti saneerausinvestointitason edellyttämän rahoituksen kattaminen täysimääräisesti asiakasmaksuilla. Liittymismaksukertymä on laskenut edelleen rakentamisen taantuman jatkuessa. Liittymismaksun yksikköhintaa korotetaan siten, että kerrostalojen maksuja korotetaan 10 % ja muiden kiinteistötyyppien 25 %. HSY:n tavoitteena on saavuttaa asteittain TTS-kaudella liittymismaksujen kustannusvastaavuus suhteessa aluerakentamisen kustannuksiin. Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä tarkistettiin vuonna 2025. Sopimuksen puitteissa veloitus vuonna 2026 on noin 9,0 milj. euroa vuodessa, vuonna 2024 veloitus oli 7,2 milj. euroa vuodessa. Myös Kauniaisten HSY:lle maksama vuosikorvaus nousee tämän mukaisesti.

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan TTS-kaudella. Tulokertymää lisää osin biokaasun energiamyynä ja osin hinnankorotukset. Hintoissa on laskettu keskimäärin noin 4 % korotus vuodelle 2026, toisaalta samalle vuodelle ajoittuu sosiaali- ja terveystalouden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta, joten talousarviovuonna tuotot lisääntyvät noin 2 %. Vuosien 2027 ja 2028 tulokertymän lisäys johtuu lähinnä taksan tarkistamisesta tyhjennyskertojen jäädessä vuoden 2026 tasolle. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa näistä saataviin tuloihin.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1 %. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla.

tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Seutu- ja ympäristötiedon toiminta perustuu jäsenkuntien tarpeisiin ja toiveisiin palveluista ilmastotyössä, ilmansuojelutyössä ja tietoyhteistyössä. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2025 tulosennusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä on noin 0,771 milj. euroa. Ylijäämä on kohdistettu etupainotteisesti sitten, että eniten ylijäämää käytetään vuonna 2026.

Vuonna 2026 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,6 milj. euroa, jossa aikaisempien vuosien ylijäämähyvitystä on 409 000 euroa. Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 46 000 euroa v. 2026, 47 000 euroa v. 2027 ja 49 000 euroa v. 2028. Osuus budjetoidaan ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2026 ovat 227,5 miljoonaa euroa, joka on 6,8 milj. (3,1 %) euroa enemmän kuin vuoden 2025 ennusteessa. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset.

Vuonna 2026 toimintakuluista noin 54 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 26 %, materiaalihankinnat 15 % sekä muut kulut 1 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2026 on 294,2 milj. (56,7 %) euroa, kun sen vuonna 2025 ennustetaan olevan 273,3 milj. (55,6 %) euroa. Ero johtuu suurelta osin myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2026. Hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella. Suunnitelmavuonna 2027 toimintakate paranee ja on 316,1 milj. (57,9 %) euroa ja vuonna 2028 328,2 milj. (58,4 %) euroa.

Nettorahoituskulut vuonna 2026 ovat 81,8 milj. euroa. Korkokuluista 55,4 milj. euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, oli vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 280 000 euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuosille 2026–2028. Suunnitelmakauden aikana nettorahoituskulut kääntyvät pieneen nousuun ollen vuonna 2028 83,5 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2026 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 30,6 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2027 53,5 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2028 58,7 milj. euroa ylijäämäinen. Tästä johtuen HSY:n velkaantuminen alkaa taittua TTS-kauden aikana.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2026 HSY:n vuosikate on 212,5 milj. euroa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 335,9 milj. euroa. Vuonna 2027 investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat 335,3 milj. euroa ja vuonna 2028 333,6 milj. euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

tasolla joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 324 milj. euroa.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat keväällä 2024 laadittuihin 20 vuoden investointiohjelmiin.

Vuonna 2026 investoinnit ovat yhteensä 213,7 miljoonaa euroa, josta 194,7 miljoonaa on vesihuollon ja 16,5 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 2,6 milj. euroa.

Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Lisäksi HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesiteemaan liittyvät hankkeet. Tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositasolla. Vesihuollon kokonaisinvestointien määrä tällä suunnitelmakaudella on keskimäärin 190 milj. euroa.

Jätehuollossa investoinnit painottuvat strategian mukaisiin vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin, ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuteen ja kiertotalouteen. Talousarviovuonna valmistuu biokaasulaitoksen mädätteen jalostuksen maatalouskäyttöön mahdollistava biomädätteen käsittelylaitos ja suunnittelukaudella toteutetaan kierrätys- ja Ekomo-toiminnan edellyttämiä kenttärakenteita.

Rahoitus:

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2025 lopussa ennusteen mukaan noin 848 miljoonaa, mikäli vuoden 2025 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteiden mukaisesti.

Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi vuodesta 2027 alkaen. Tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan nykyisten lainojen lyhennyksiä, joten TTS-kaudella joudutaan nostamaan edelleen uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 324 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 381 milj. eurolla, josta 95,8 milj. euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 870 milj. euroa. Uudessa strategiassa tasapainoinen talous on yhtenä merkittävänä fokusalueena. Toimintamenojen kehittymistä on tarkasteltu huolellisesti. Talouden tasapainottaminen edellyttää tuottavuusohjelman lisäksi asiakasmaksujen korotuksia kummallakin toimialalla.

Viime vuosien suurten investointien vuoksi HSY:n omavaraisuusaste on heikentynyt. Suunnitelmakaudella omavaraisuusaste kääntyy nousuun ja kehitty strategisten tavoitteiden mukaisesti. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 26,8 %.

Esitys lausunnoksi

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Toimintasuunnitelma kuvastaa HSY –kuntayhtymän vahvaa ja luotettavaa roolia vesi- ja jätehuollon palveluiden toimittajana sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana. HSY:n tuottamat palvelut vastaavat toimintaympäristön muutoksia ja ajankohtaisia haasteita. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti.

Vesihuollon toimiala on aktiivisesti mukana Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa, ja vesihuollon riskejä pyritään hallitsemaan kaikilla toiminnan tasoilla. Tämä on erittäin tärkeää, ja olisi syytä ottaa asia huomioon myös tulevan strategian laadinnassa, jotta vesihuollon toimintavarmuuden merkitys kaikkeen toimintaan varmistettaisiin. Vesihuolto on yksi yhteiskunnan kriittisimmistä toiminnoista ja sen tulee toimia kaikissa tilanteissa.

Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakaudella jatkuu korkealla tasolla. Lainojen lyhennykset aiheuttavat painetta HSY:n talouteen. Tasapainoinen talous on strategiassa merkittävänä painopisteenä, kuten vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa pitääkin. HSY on ottanut omistajakuntien asettaman haasteen tunnollisesti vastaan ja talouden osalta on näköpiirissä pientä myönteistä kehitystä. Toiminnan rahoitus perustuu osittain kuitenkin vuosittaiseen ja jatkuvaan uuden ulkopuolisen lainan nostamiseen, mikä heikentää omavaraisuusastetta. Tästä syystä on hyväksyttävää, että asiakasmaksujen korotuksia toteutetaan kummallakin HSY:n toimialalla.

HSY:n erittäin investointipainotteisen talouden osalta talouden tasapainossa on ennen kaikkea kysymys investointikustannusten hallinnasta. Toisaalta investointien tulee toimintavarmuuden vuoksi olla riittävällä tasolla, etenkin tulee huomioida, että vesijohtoverkoston saneerausvelka ei kasva, mikä pidemmällä tähtäimellä nostaisi kokonaiskuluja akuuttien korjausten ja lisääntyvien vuotojen muodossa. Vesijohtoverkoston kunnosta tulee pitää huolta siten, että hukkaan menevien vuotovesien määrää pystytään vähentämään. Seudun vesijohtoverkoston ikä huomioon ottaen, ei ole realistista vaatia HSY:ltä samanaikaisesti saneerausvelan pienentämistä ja tariffien reaalisten hinnankorotusten välttämistä kokonaisuudessaan. On myös selvää, että käynnissä olevat jäsenkuntien alueiden suuret infrahankkeet nostavat myös HSY:n investointien määrää.

Kauniainen toteaa, että talouden tasapainottamistoimissa, saneerausvelan kehityksessä, investointien suhteessa ja niiden priorisoinneissa HSY on toiminut vastuullisesti ja ottanut taloudenpidon vakavasti.

Velkaantumista tulee kuitenkin kaikin tavoin pyrkiä taittamaan edelleen tulevana vuosina, myös saneerausvelan näkökulmasta kestäväällä tavalla.

Pidemmällä aikavälillä tulee jatkaa rahoituksen tasapainon tavoittelua niin, että toiminnan kustannukset ja investointimenot voitaisiin kattaa tulorahoituksella. Tämän lisäksi tariffien toistuvia reaalisia hinnankorotuksia tulisi välttää, mikä toteutuu toiminnan vuosittaisen tuottavuuden tason noston myötä ja mitoittamalla toiminta, etenkin investointitaso, rahoituksellisesti kestäväälle tasolle. Odotettavissa on vuosien mittaan uusia investointitarpeita,

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

joten harkintaa hankkeiden priorisointiin tarvitaan jatkossakin. On hyvä, että investointiohjelma on laadittu 20 vuodeksi, koska näin parannetaan investointitason hahmotettavuutta, selkeyttä ja investointien priorisointia.

Vesijohtoverkoston hävikin pienentämiseksi tulee jatkaa saneerauksia ja muita tehostustoimenpiteitä, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin. HSY: on tehnyt hyvää työtä laatimalla piilovuodoille toimintavan ja tämän toimintatavan juurruttamiseksi osaksi normaalia toimintaa tulee kiinnittää huomiota.

Vesihuollon toimintavarmuuden kehittäminen niin fyysisen kuin kyberturvallisuuden uhan osalta ovat erittäin hyviä ja ajankohtaisia tavoitteita. Kyberturvallisuuden osalta tulee tehdä jatkuvasti töitä, jotta nykyisessä muuttuneessa toimintaympäristössä turvataan vesihuollon toimivuus. Kyberturvallisuuteen tulee luoda selkeät ohjeet kaikille, jotka käsittelevät teknisiä yksityiskohtia sisältäviä dokumentteja.

Jätehuollon toimiala jatkaa kiitettävällä tavalla hyvää työtä alan jatkuvasti tiukentuvan lainsäädännön parissa ja edistään hyvin kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden päämääriä.

Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa. Jätehuoltotoimialan talouden suunnittelu on tehty kestäväällä tavalla ja ottanut hyvin huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa. Tämä toimii arvokkaana tukena kuntien hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken sujuu hyvin.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toimii hyvin vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteen sovittamisessa.

Yhteistyötä on hyvä syventää kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Parhaillaan käynnissä olevassa kaupungin suurimmassa infrahankkeessa eli Espoon kaupunkiratahankkeessa toteutetaan Väyläviraston ratatöiden lisäksi kaupungin erilliskohteita ja myös vesihuoltoverkkoon kohdistuu toimenpiteitä. Hankkeessa rakentaminen jatkuu vuoteen 2027 asti Kauniaisten alueella. Rakentamisen aikana nopea ja sujuva yhteistyö sekä tiedonkulku on erittäin tärkeää, jotta työt saadaan tehtyä paitsi kustannustehokkaasti, myös mahdollisimman vähin häiriöin.

On myös hyvä huomioida käynnissä oleva HSY:n vesihuoltoverkon saneeraus Gallträsk-järven pohjoispuolella. Kauniaisten kaupunki huomauttaa, että Gallträsk-järvi ympäristöineen on kauniaislaisille erittäin tärkeä virkistysalue maisema- ja luontoarvoineen. Alue on myös luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Urakassa on tähän asti otettu hyvin huomioon alueen ympäristöarvot ja työssä tulee jatkossakin välttää puiden

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

kaatamista ja olla tarkkana, jotta arvokkaalle ympäristölle ei aiheuteta vahinkoa. Kauniaisten kaupunki edellyttää myös selkeää, kattavaa ja ennakoivaa tiedottamista koko hankkeen yhteydessä, myös paikan päällä ja kaksikielisenä.

Kauniainen on huolestunut HSY:n tarkastelemasta jätevesiverkoston investointihankkeesta, jossa Viikinmäen ja Blominmäen jätevedenpuhdistamojen välille rakennettaisiin siirtoyhteys. On otettava huomioon, että siirtoviemärin rakentaminen seudun tiiviiseen kaupunkitilaan on vaativaa ja vaatii paljon sekä suunnittelulta että toteutukselta, ja hankkeen kustannukset voivat nousta hyvin korkeiksi. Hankkeen toteutusta pohtiessa tulee huomioida hankkeen yhteiskunnalle aiheuttamat haitat mm. louhinnan, ympäristövaikutusten ja työmaaajärjestelyiden näkökulmista.

Kauniaisten kaupunki korostaa, että HSY:n tulee vakavasti arvioida, onko siirtoviemäriyhteys todella kustannustehokkain ja toimintavarmuuden kannalta paras ratkaisu ja kehottaa HSY:tä tarkastelemaan kattavasti myös vaihtoehtoisia ratkaisuja. Kauniaisten näkemyksen mukaan vaihtoehtona tulisi tarkastella myös kolmannen, muista puhdistamoista riippumattoman laitoksen rakentamista. Tällainen ratkaisu tarjoaisi lisäkapasiteettia jätevedenkäsittelyyn, parantaisi huoltovarmuutta ja olisi pitkällä aikavälillä vähemmän altis keskitetyn järjestelmän häiriöille.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2028.

Päätös:

Oheismateriaali:

HSY lausuntopyyntö 648/2025
HSY –kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2028

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

11

Vastaus kuntalaisaloitteeseen, Kiertotiet kuntoon

YLV 19.08.2025

381/00.02.10.01/2024

Lisätiedot:

Kuntatekniikkapäällikkö Anna Ahtila, puh. 050 544 6427

Kuntatekniikan projekti-insinööri Petri Forsman, puh. 040 668 4215
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten kaupungille on toimitettu 24.6.2024 kuntalaisaloite jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kiertoteiden laatutason nostosta, reittien sujuvoittamisesta ja selkeyttämisestä. Aloite on julkaistu kuntalaisaloite.fi palvelussa 16.3.2023 ja aloitteen on allekirjoittanut 12 henkilöä, joista 6 kauniailaista (**oheismateriaali**). Samansisältöinen aloite on kuntalaisaloite.fi -palvelussa allekirjoitettavissa Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien osalta. Nämä kuntalaisaloitteet ja lisätietoa niistä löytyy osoitteesta: <https://hepo.fi/kiertotiet-kuntoon/>

Kuntalaisaloitteen tavoitteet:

Aloitteen tavoitteena on saada kiertotiet sujuviksi ja turvallisiksi niin pyörällä, kävellen kuin muillakin näihin rinnastettavilla kulkutavoilla liikkuville.

Aloitteessa vaaditaan, että Kauniaisten kaupunki yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa laatii nykyistä selkeämmät ohjeet työmaiden urakoitsijoille ja tapahtumien järjestäjille sekä eritoten valvoo niiden noudattamista. Aloitteessa vaaditaan myös nopeata puuttumista epäkohtiin ja nopeata korjausta kyseisiin epäkohtiin.

Aloitteessa vaadittuja parannusehdotuksia tilapäisiin liikennejärjestelyihin:

1. Ohjeistus ja valvonta

- Laaditaan selkeämmät ohjeet urakoitsijoille ja tapahtumajärjestäjille kiertoteiden toteuttamisesta.
- Varmistetaan ohjeiden noudattaminen aktiivisella valvonnalla.
- Puututaan epäkohtiin nopeasti ja korjataan ne viipymättä.

2. Turvallisuus ja sujuvuus

- Kiertotiet eivät saa tarpeettomasti katkaista reittejä tai aiheuttaa vaaraa.
- Kiertotien laatuvaatimukset kasvavat liikennemäärän ja keston mukaan.
- Pinnoitteen ja korkeuserojen tulee olla turvallisia ja esteettömiä.

3. Reittien kohtuullisuus

- Kiertotie ei saa pakottaa siirtymään kadun toiselle puolelle tai kiertämään korttelia.
- Tarvittaessa tila kiertotielle otetaan ajoradalta.

- Kulkumuotojen erottelu (pyöräily vs. kävely) säilytetään myös kiertotiellä.
4. Selkeä opastus
- Kiertotie opastetaan koko matkalta yksiselitteisesti ja helposti luettavilla opasteilla.
5. Esteettömyys ja riittävä leveys
- Kiertotien on oltava riittävän leveä turvalliseen kohtaamiseen, myös kuormapyörille, pyörätuoleille ja lastenvaunuille.
6. Talvikunnossapito
- Kiertotien talvikunnossapidon tulee olla samalla tasolla kuin normaalireitillä.
7. Käyttötarkoituksen raja
- Kiertotietä ei saa käyttää pysäköintiin tai muihin työmaan tarpeisiin.

Kuntatekniikan selvitys

Kuntatekniikka pitää kuntalaisaloitteessa esitettyjä tavoitteita kiertoteiden turvallisuudesta, sujuvuudesta ja esteettömyydestä tärkeinä. Kuntatekniikan yksi tehtävistä on kaivulupien myöntäminen, käsittely ja valvominen. Kuntatekniikalla on kadunpitäjänä velvollisuus huolehtia siitä, että yleisellä alueella tapahtuva toiminta ei haittaa sen varsinaista käyttöä ja sitä, että kaupunkiomaisuuden arvo säilyy. Vastuu tilapäisen liikennejärjestelyn toteuttamisesta ja ylläpidosta kuuluu luvan saajalle. Luvan saajan tulee nimetä vastuuhenkilö, jonka tulee olla perehtynyt liikenteenohjaus- ja varoituslaitteiden käyttöön. Vastuuhenkilö valvoo liikennejärjestelyjä ja huolehtii siitä, että järjestelyt ovat joka hetki ajan tasalla, ja palautetaan ennalleen työn päätyttyä.

Tilapäisissä liikennejärjestelyissä tulee muistaa se, että niiden tehtävänä on tehdä työmaa ja sen ympäröivät alueet turvalliseksi sekä työntekijöille että alueella liikkuville. Hyvin toteutetuilla liikennejärjestelyillä voidaan vaikuttaa niin työntekijöiden kuin kadun käyttäjien turvallisuuteen sekä liikenteen sujuvuuteen. Pääkaupunkiseudun kaupungeilla on jo nyt tiivis yhteistyö liittyen kaivulupiin. Kauniaisten kaupunki osallistuu aktiivisesti pääkaupunkiseudun katutyökoulutustoimintaan (PKS Katutyökoulutus), jonka tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää tilapäisten liikennejärjestelyjen käytäntöjä sekä katulupaprosesseja alueen kuntien välillä sekä jalkauttaa nämä vaatimukset alueen urakoitsijoille. Kauniaisten kaupunki sekä muut katutyökoulutusta edellyttävät kunnat vaativat, että vähintään yhdellä paikalla olevalla työntekijällä on hallussaan voimassa oleva katutyölupakortti kaivuluvan alaisella työmaalla.

PKS Katutyökoulutuksen toiminnasta vastaa Suomen Kuntatekniikanyhdistys (SKTY), ja sen kautta Kauniainen vaikuttaa suoraan kiertoteiltä vaadittavan laadun kehittämiseen, ohjeistusten yhtenäistämiseen sekä liikenneturvallisuuden edistämiseen koko pääkaupunkiseudulla. Katutyökoulutuksen sivuilla on kattava ja selkeä tietopaketti kaivutöistä ja tilapäisistä liikennejärjestelyistä koskien kaikkia liikennemuotoja. Kauniaisten kaupungin Kaivuluvat –verkkosivulta löytyy linkki suoraan pääkaupunkiseudun katutyöohjeeseen: https://www.kauniainen.fi/wp-content/uploads/2025/07/pks_ohje_2025.pdf

Helsingin kaupunki on luonut omat tilapäiset liikennejärjestelyiden tyyppikuvat, jotka noudattavat katutyöohjetta. Tyyppikuvat ovat alueen yleisimmillä urakoitsijoilla käytössä. Tyyppikuvat löytyvät osoitteesta: <https://www.hel.fi/static/hkr/luvat/tyyppikuvat/Tyyppikuvat.pdf>

Väyläviraston ohje 11/2021 Liikenne tietyömaalla - Tienrakennustyömaat on tilapäisten liikennejärjestelyiden soveltuvin osin käytössä katuverkostossa. Ohjeessa on esitetty Väyläviraston laatimat tyyppikuvat tilapäisille liikennejärjestelyille. Sekä Väyläviraston ohje että katutöiden ohje on kaupungin itse kilpailuttamissa urakoissa tilapäisten liikennejärjestelyiden vaatimuksena. Tietysti on mahdollista teetättää Kauniaisiin omat tilapäisten liikennejärjestelyiden mallikuvat, joissa pystyttäisiin huomioimaan Kauniaisten katuverkon omat erityispiirteet verrattuna pääkaupunkiseudun muihin kaupunkeihin.

Kiertoreittien laatuun ja pituuteen vaikuttaa olennaisesti olemassa olevan katuverkon sallimat mahdollisuudet. Kauniaisten katuverkolla ei kävelyä ja pyöräilyä ole eroteltu omalle kaistalleen kuin Asematiellä Palokunnantien risteyksestä alkaen Tunnelitielle ja täten on hyvin vaikea toteuttaa eroteltuja kävelyn ja pyöräilyn kaistoja tilapäisissä liikennejärjestelyissä.

Kauniaisten yleisin jalankulun ja pyöräilyn väylän tyyppi on yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä. Molemmiin puolin ajorataa kulkeva yhdistetty jalankulunväylä ja pyörätie on Kauniaistentiellä, Asematiellä Tunnelitien risteyksestä Granhultin koululle asti ja osittain Helsingintiellä. Nämä reitit sijaitsevat pääväylillä, joita pitkin joukkoliikenne, huoltoajo, pelastusajoneuvot ja suurin osa moottoriajoneuvoliikenteestä kulkee. Näillä väylillä pitää liikenteen sujuvuus ottaa huomioon tarkasti. Näillä osuuksilla on joko käytetty jalankulun ja pyöräilyn ohjaamista kadun toiselle puolelle tai on ohjattu pyöräily ajoradalle ja jalankululle saatu järjestettyä 1,5 metrin levyinen kulkuväylä.

Ajoradalta tilan ottaminen aitaamalla jalankulkijoille ja pyöräilijöille oma väylä on mahdollista ja ratkaisua on ohjattu kuntatekniikassa käyttämään Kauniaisissa pääväylien ulkopuolella, jos ratkaisu muuten sopii katu ympäristöön. Tätä ratkaisua on käytetty esimerkiksi, jos kadulla on yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn väylä vain toisella puolella katua ja kaivutyö kohdistuu tälle kohdalle ja kaivutyö ei ole pituudeltaan liian pitkä. Näitä töitä ovat yleensä mm. HSY:n tekemät vesihuollon liitoskohtatyöt.

Kauniainen on käyttänyt viime aikoina pääsääntöisesti kahta eri ohjaustapaa yhdistetyllä jalankulunväylällä ja pyörätiellä kaivutöissä, joissa työmaa-alue on pitkä. Pyöräilijät on joko ohjattu ajoradalle ja jalankulkijat ohjattu työalueen vierestä tai työalueen viereen on tehty jalankulkijoille ja pyöräilijöille oma yhdistetty reitti. Tämä työalueen viereen tehty reitti ei aina ole ollut asfalttipäällysteinen, vaan päällyste on ollut kivituhkaa tai muuta hienojakoista kiviainesta. Päällysteen valinta riippuu mm. työn arvioidusta kestosta, kaivutarpeesta ja ympäristöstä.

Asfalttipäällystettyä ei pääsääntöisesti velvoiteta käyttämään, jos työmaan arvioitu kesto on lyhyt, reittiä joudutaan muuttamaan useasti tai väliaikaisen reitin kohdalla joudutaan tekemään kaivutöitä tai muuten rikkomaan pintarakennetta.

Asfalttipäällystys koostuu pääasiassa kalliomurskeesta ja sideaineesta, bitumista. Vaikka käytettäisiin uusioasfalttia eli asfalttia, joka sisältää vanhaa asfalttia, tarvitaan asfalttipäällysteen tekoon kallioperästä saatavaa kalliomursketta sekä öljyä, josta bitumia valmistetaan. Työmaalla voi tulla odottamattomia maanalaisia löydöksiä vastaan, jotka hidastuttavat työmaan etenemistä. Näissä tapauksissa on voitu luvittaa tilapäinen liikennejärjestely kiviainespohjaisena, kun on oletettu työvaiheen kestävän oletettua vähemmän aikaa. Asfalttipäällystys ei aina ole mahdollista myöskään toteuttaa tilapäisen väylän geometrian, pohjarakenteen tai sijainnin vuoksi. Asfalttipäällyste on aina toki myös resurssi- ja kustannuskysymys. Päällystäminen ei tapahdu hetkessä ja useasti kuumimpaan sesonkiaikaan urakoitsijat joutuvat odottamaan päällysteyrakointsijaa pidemmän tovin.

Jos työmaan tai sen liikennejärjestelyiden vuoksi ei pystytä väylää koneellisesti kunnossapitämään, siirtyy väylän kunnossapitovastuu urakoitsijalle. Urakoitsija saa tiedon väylän kunnossapidon tasosta, joka perustuu katuluokitukseen. Kunnossapidon laatutasossa voi olla eroavaisuuksia siitä huolimatta, koska kunnossapito tapahtuu eri toimijan toimesta. Kaupunki suorittaa tarkastuksia kunnossapitoon liittyen ja niihin liittyen kehotuksia kunnossapidon parantamisesta.

Kuntatekniikka on samaa mieltä, että kiertoreittien opasteiden tulisi olla selkeämpiä ja paremmin ymmärrettäviä. Tätä tavoitetta auttaisi parhaiten pääkaupunkiseudun sekä Väyläviraston, että ELY:n yhteinen linjaus työmaan aikaisten reittien opasteista ja vaatimuksista. Esimerkiksi Espoon kaupunkiratahankkeessa käytetyt tilapäiset kulkuopasteet ovat Väyläviraston ohjeiden mukaisesti tehty, mutta opasteiden hahmottaminen on ollut vaikeaa ilman pysähtymistä. Kauniaisista puuttuu myös suurilta osin pääreittien pyöräilyn viitoitus. Tähän liittyvät rakennussuunnitelmat ovat valmistuneet ja opasteita tullaan asentamaan vuosien 2026–2027 välillä.

Valvonnan tehostaminen tukisi kiertoteiden laadun ja turvallisuuden ylläpitämistä. Valvontaa suoritetaan muiden työtehtävien ohessa ja kuntatekniikassa kaivulupien valvonta on ollut kunnossapitomestarin yhtenä työtehtävänä. Mikäli valvontaa halutaan merkittävästi nykyisestä lisätä, se edellyttäisi uuden henkilön rekrytointia kuntatekniikkaan vähintään kausiluontoisesti. Yhtenä valvonnan tehostamistoimena on ehdotettu kuntatekniikan taksoissa ja maksuissa otettavaksi käyttöön lupaehtojen laiminlyöntimaksu sekä luvaton alueen käyttö -maksu. Tavanomaista on, että juuri luvattomista ja lupaehtojen vastaisista töistä aiheutuvat suurimmat harmit ohikulkijalle.

Ennen kuin aloitteessa esitettyjä koko seudun yhteisiä toimenpiteitä voidaan ryhtyä tarkemmin suunnittelemaan tai toteuttamaan, on kuitenkin tärkeää, että asia etenee myös muiden pääkaupunkiseudun kuntien – Espoon, Vantaan ja Helsingin – käsittelyyn. Yhteinen linjaus ja ohjeistus mahdollistavat liikennejärjestelyjen yhdenmukaisen toteuttamisen koko seudulla, erityisesti tilapäisistä liikennejärjestelyistä aiheutuviin kiertoteihin liittyen. Tällöin järjestelyjen vaatimukset ovat myös urakoitsijoille selkeät ja yhdenmukaiset, mikä edesauttaa niiden noudattamista.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

30km/h rajoitusalueella on suotavaa ohjata pyöräily ajoradalle ja tämä onnistuu Kauniaisissa pääosalla kaduista. 40km/h rajoitusalueella pyöräily yleensä ohjataan kiertotielle. Poikkeusjärjestelyissä, joissa pyöräilijä joudutaan ohjaamaan ajoradan yli suojatietä pitkin, esimerkiksi väylän puolen vaihtamisen vuoksi, on tärkeää varmistaa turvallinen ja selkeä ylitysratkaisu. Nykyisissä tyyppikuviissa tai alan ohjeistuksissa ei ole huomioitu tilapäisiä pyöräilijän ylityspaikkoja.

Tilanne edellyttää yhteistyötä ELY-keskuksen, Väyläviraston sekä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa, jotta voidaan määritellä turvalliset, yhtenäiset ja toimivat käytännöt pyöräilijöiden ohjaamiseen ajoradan yli. Yhteisen konsensuksen ja tyyppiratkaisun löytäminen tilanteeseen jossa suojatiestä tehdään tilapäisesti pyöräilijän ylityspaikka tai pyörätienjatke on yksi merkittävimmistä pyöräilyn sujuvuutta parantava asia. Esimerkiksi tilapäiset liikennevalo-opastimet koetaan usein turhan kankeiksi ja niiden noudattamatta jättämisen houkutus on suuri.

Päivitetty tieliikennelaki toi käyttöön uuden liikennemerkkin "pyöräilijän ylityspaikka", jonka käyttö edellyttää rakenteellisesti korotettua ajoradan osuutta. Tämä asettaa haasteita tilapäisjärjestelyille, joissa korotuksen toteuttaminen ei ole mahdollista. On syytä arvioida, voidaanko tilapäisiä pyöräilijän ylityspaikkojen vaatimaa korotusta toteuttaa jollain turvallisella ja säädösten mukaisella tavalla

Yhteenvedona todettakoon, että Kauniaisten kaupunki ohjeistaa tälläkin hetkellä urakoitsijoita tilapäisten liikennejärjestelyiden suunnittelussa ja toteutuksessa turvallisina ja esteettöminä voimassa olevien lakien, ohjeiden ja julkaisujen mukaisesti. Kuntatekniikka tulee jatkossa ohjeistamaan entistä huolellisemmin näitä asioita urakoitsijoille ja valvontaa tehostaa ehdotetut lupaehtojen laiminlyöntimaksu ja luvaton alueen käyttö -maksu. Seudulliset pääreitit tulevat saamaan pysyvät pyöräilyn viitoitukset vuosien 2026–2027 aikana. Kuntatekniikka myös jatkaa tiivistä yhteistyötä pks-katutyökoulutuksessa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee tiedoksi vastauksen kuntalaisaloitteeseen (Kiertotiet kuntoon) Kauniaisten kaupungin osalta ja hyväksyy vastauksessa esiin tuodut toimenpiteet.

Päätös:

Oheismateriaali:

Kuntalaisaloite

Jakelu:

Aloitteen tekijä

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

12

Kauniaisten vuoden 2024 alueelliset kasvihuonekaasupäästöt sekä KULMA-mallin avulla lasketut
kulutusperäiset kasvihuonekaasupäästöt

YLV 19.08.2025

208/00.01.02.02/2021

Lisätiedot:

ympäristöasiantuntija Helena Suomela, puh. 040-169 9605

ympäristöpäällikkö Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050-323 6269

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY on laskenut kaikkien pääkaupunkiseudun kaupunkien alueelliset kasvihuonekaasupäästöt vuodelle 2024. Alueelliset päästöt kattavat pääosin kunnan alueella syntyvät energian tuotannosta, liikenteestä, teollisuudesta, maataloudesta tai jätehuollosta aiheuttamat päästöt. Laskennassa ei siis huomioida kulutushyödykkeiden, kuten tavaroiden, ruuan tai rakennustuotteiden välillisiä, ns. epäsuoria päästöjä.

Koko pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöt olivat noin 3 156 000 tCO₂-ekv vuonna 2024. Päästöt laskivat koko seudulla edellisvuoteen verrattuna noin 11 %, Kauniaisissa noin 6 %. Merkittävin tekijä päästöjen vähenemisessä on edelleen jatkuva energiasiirtymä kaukolämmön ja sähköntuotannossa, jonka myötä tuotannon polttoainejakauma muuttuu yhä vähäpäästöisempään suuntaan ja ominaispäästöt pienenevät.

Suurin vaikutus päästöjen pienentymisessä on siis kaukolämmön tuotannon puhdistumisella, kuten myös edellisenä vuonna. Tuotannossa siirryttiin yhä vahvemmin vähäpäästöisiin energiamuotoihin ja pois fossiilisten polttoaineiden käytöstä. Kivihiilen käyttö väheni edellisvuoteen verrattuna yli 46 % ja sitä korvattiin muun muassa sähkökattiloilla ja biopolttoaineilla. Kaukolämpö on yhä niukasti suurin päästösektori, sen osuuden ollessa koko seudun kokonaispäästöistä noin 38 %.

Jätteiden käsittelyn päästöt vähenivät pääkaupunkiseudulla edelliseen vuoteen verrattuna yli neljänneksen, mitä selittää erityisesti edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeat päästöt jätevedenkäsittelyn häiriön vuoksi. Päästöt ovat kuitenkin pienentyneet edeltävään vuoteen verrattuna yli 10 %, johtuen kaatopaikkatoiminnan päästöjen pienentymisestä sekä jätevedenpuhdistamoiden onnistuneesta typpioksiduulipäästöjen hallinnasta.

Myös öljylämmityksen sekä teollisuuden ja työkoneiden päästöt vähenivät edellisvuodesta. Öljylämmityksessä vähenemä koko seudulla oli 3 prosentin luokkaa, teollisuuden ja työkoneiden noin 12 prosenttia. Vähenemät voivat kertoa suhdannevaihteluista teollisessa toiminnassa. Öljylämmityksen päästöjen lasku puolestaan liittyy lämmitettävän kerrosalan jatkuvaan vähenemiseen.

Sähkön kulutus kasvoi, mutta päästöt pienenevät

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Sähkönkulutuksen päästöt vuonna 2024 pienenevät 10 % pääkaupunkiseudulla siitä huolimatta, että kokonaissähkönkulutus kasvoi noin 8 %. Tämä kertoo sähkön ominaispäästöjen pienemisestä, joka johtuu edelleen jatkuvasta valtakunnallisen sähköntuotannon rakenteen muutoksesta. Muutos on johtanut sähköntuotannon puhdistumiseen, jossa uusiutuvien tuotantomuotojen osuus on kasvanut merkittävästi.

Kulutussähkön päästöt ovat vähentyneet Kauniaisissa noin 14 % edellisvuoteen verrattuna, samalla kun kulutus on kasvanut noin 4 %. Muutos päästöissä johtuu tänäkin vuonna ensisijaisesti sähkön ominaispäästökertoimen pienemisestä. Lämmityssähkön päästöt vähenivät myös noin 14 %, ja kulutus kasvoi samalla 2,5 %. Maalämmön osalta sähkönkulutus on pysynyt samoissa lukemissa kuin viime vuonna.

HSY:n kasvihuonekaasupäästöihin voi tutustua osoitteesta

<https://www.hsy.fi/ilmanlaatu-ja-ilmasto/kasvihuonepaastot/>

Liikenteen päästöt jatkavat kasvuaan

Liikennesektorin päästöt kasvoivat hieman vuonna 2024, noin 3,8 % edellisvuoteen verrattuna. Kasvu johtui tieliikenteen päästöjen lisääntymisestä, mikä selittyy erityisesti liikennepolttoaineiden bio-osuuden pienentymisellä. Kauniaisissa liikenteen päästöt kasvoivat jopa 5 %. Linja-autojen päästöt nousivat eniten, mutta tämä voi johtua tieliikenteen päästöjen laskentatavan muutoksesta. Esimerkiksi raideliikenteen päästöt jatkoivat laskuaan siten, että myös lähijunaliikenteen päästöt jatkoivat vähenemistään. Tämä johtui sähkön päästökertoimen pienemisestä.

Tieliikenteen päästöt on laskettu hieman eri menetelmällä kuin edellisinä vuosina tiedontuotannon siirtymävaiheen vuoksi. Liikenteen alueellisten päästöjen tiedontuotanto siirtyy VTT:ltä Suomen ympäristökeskukselle, eikä tietoja ole saatavilla samassa muodossa ja laajuudessa kuin edellisinä vuosina. Päästöt on laskettu perustuen valtakunnallisiin päästölukuihin ja edellisten vuosien jakaumiin.

Hiilineutraaliuuteen on vielä matkaa

Kauniaisten kokonaispäästöt olivat noin 25 kilotonnia CO₂-ekv, joka on noin 6 % vähemmän kuin vuonna 2023. Asukasta kohden lasketut päästöt pienenevät myös noin 6 % ja ovat nyt noin 2,4 t CO₂-ekv. per asukas.

Saavuttaakseen hiilineutraaliuden, Kauniainen on asettanut tavoitteekseen vähentää alueperusteisia päästöjään 80 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 1990 Kauniaisten kokonaispäästöt olivat noin 46 kilotonnia CO₂-ekv. Vuoden 2024 laskentatiedon perusteella päästöt ovat laskeneet 1990 luvun tasosta noin 46 %. Jäljellä on noin 16 kilotonnia CO₂-ekv vähennettävää 80 %:n tavoitteeseen.

Erityisesti liikenteen päästöjen suunta tulisi saada jälleen laskevaksi. Liikenteen päästöjä voidaan vähentää erityisesti vaihtamalla autot sähköautoihin sekä suosimalla kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä vähentämällä matkoja esimerkiksi etätöiden ja matkaketjujen avulla.

Kauniaislaisten kulutuksen hiilijalanjälki

Kuten todettu, HSY:n laskenta sisältää niin kutsutut alueperusteiset päästöt eikä huomioi esimerkiksi kuluttamisen ja rakentamisen päästöjä. Näitä päästöjä on kuitenkin laskettu ns. KULMA-mallin avulla vuonna 2024. Kauniaisten kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt 2024 raportti löytyy tämän asian **liitteenä 1**.

Kauniaislaisten kulutuksen hiilijalanjälki vuodelta 2024 laskettiin jo toisen kerran Kulma-mallilla. Kulutusperusteisessa laskennassa huomioidaan kaikki kuntalaisten kulutuksesta aiheutuvat päästöt, riippumatta siitä, missä kulutetut hyödykkeet on tuotettu. HSY:n ja Kulmalaskentamallit eivät ole vaihtoehtoisia vaan täydentävät toisiaan ja tarjoavat yhdessä laajemman tietopohjan kunnan ja kuntalaisten toiminnasta aiheutuvista kasvihuonekaasupäästöistä.

Kauniaislaisten kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt olivat vuonna 2024 yhteensä 9,18 tonnia hiilidioksidiekvivalenttia asukasta kohden ja kokonaispäästöt 94,3 tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Kulutuksen hiilijalanjälki koostuu energiankulutuksesta, rakentamisesta, liikkumisesta, ruuasta sekä tavaroiden ja palveluiden hankinnasta.

Suurimmat päästölähteet olivat liikkuminen, asuminen ja tavaroiden kulutus. Erityisesti lentomatkailu ja yksityisautoilu korostuvat päästölähteinä. Sen sijaan, että päästöt olisivat laskeneet, joka on tavoite, ovat päästöt kasvaneet edelliseen selvitykseen verrattuna. Vuonna 2019 vastaavat päästöt olivat noin 8,53 tCO₂e/asukas, mikä tarkoittaa noin 7,6 % nousua. Laskennat eivät ole ihan täysin vertailukelpoisia, eli laskentamenetelmät ovat hieman tarkentuneet edellisestä kerrasta.

Kaukolämmön puhdistuminen vaikuttaa myönteisesti tuloksiin laskien päästöjä. Sen sijaan tavaroiden ja palveluiden kulutus aiheuttaa edelleen merkittävän osan kokonaispäästöistä. Kauniaisten päästöt ovat edelleen huomattavasti korkeammat kuin valtakunnallinen keskiarvo, joka oli noin 8,5 t CO₂e/asukas (2022). Kaikkien mukana olleiden kuntien kulutuksen päästöt tulisi pienentyä huomattavasti, että kulutus olisi kestävällä tasolla.

Kulma-laskentamalli

Kulma-laskentamallia on kehitetty Sitowisen ja Luonnonvarakeskuksen toimesta jokaisella laskentakierroksella, jotta päästäisi entistä tarkempiin tuloksiin. Tässä hankkeessa laskentaa pystyttiin tarkentamaan erityisesti yksityisen sektorin, eli kotitalouksien kulutuksen osalta. Lisäksi rakentamisen päästökertoimia päivitettiin vastaamaan tuoreinta tutkimustietoa.

Laskennan tulokset vahvistavat ajatusta, että kotitalouksien ja yksilöiden arjen valinnat ovat tärkeitä ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta. Esimerkiksi yksittäisen vaatteiden tai kodintekstiilien käyttöä kaksinkertaistaminen vähentää siitä aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä puoleen. Toisaalta siirtyminen tavanomaisesta lihapitoisesta ruokavaliosta pääosin kalaiseen ruokavalioon voi vähentää ruokailusta aiheutuvia päästöjä jopa kolmanneksella. Kun yhä useampi tekee kestävämpiä valintoja arjessaan, yhteisvaikutus on merkittävä.

Miksi kuntien kulutusperusteisia kasvihuonekaasupäästöjä seurataan?

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Pariisin ilmastopimuksen tavoitteena on rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen vuosisadan loppuun mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi henkeä kohti laskettujen päästöjen tulisi olla 2,5 tonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuoteen 2030 mennessä ja laskea 0,7 tonniin vuoteen 2050 mennessä. Kestävän tason saavuttamiseen on siis vielä matkaa.

Kuntien vaikutusmahdollisuudet kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ovat merkittävät. Kunnat voivat tukea asukkaitaan ilmaston kannalta kestävässä valinnoissa esimerkiksi panostamalla julkiseen liikenteeseen ja ruokailuun, tarjoamalla vähäpäästöistä kaukolämpöä sekä viestimällä ja tiedottamalla aiheesta.

Laaja tietopohja kunnan ja kuntalaisten toiminnasta syntyvistä kasvihuonekaasupäästöistä auttaa kuntia suunnittelemaan ja kohdentamaan ilmastotoimia sekä mittaamaan toteutettujen toimien vaikutuksia. Seurantatietoa tarvitaan myös jatkossa.

Lisätietoja kaupungin kasvihuonekaasupäästöistä sekä ilmastotyöstä voi lukea osoitteesta www.hiilineutraaligrani.fi

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta kirjaa vuoden 2024 kasvihuonekaasupäästöt tiedoksi.

Päätös:

Liitteet:

Kauniaisten kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt 2024 Kulma

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

13

Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2026

YLV 19.08.2025

828/02.05.00.00/2021

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 3041 234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 3824 233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten kaupungin sisäisen valvontaohjeen mukaan maksut, taksat, vuokrat ja vastaavat on talousarvioon merkittyjen tulojen kertymiseksi ja maksujen reaaliarvon säilyttämiseksi säännönmukaisesti arvioitava. Vastaavasti on taksoja, maksuja ja vuokria tarkistettava, mikäli se osoittautuu perustelluksi.

Kauniaisten kaupunki tuottaa laadukkaat palvelut asukkailleen, mikä myös joissakin palveluissa näkyy keskimääräistä korkeampina kustannuksina. Kaupungin tulee asettaa omalle toiminnalleen samat tuottavuustavoitteet kuin naapurikunnissa, jotta kustannuserot eivät kasvaisi. Toimialan taksoja on sovittu korotettavan indeksitarkistuksen verran, keskimäärin 4 %, huomioiden, että hinnoilla saadaan katettua palvelusta aiheutuvat kustannukset.

Hallintosäännön mukaan yhdyskuntavaliokunta päättää toimialansa palveluista ja muista suoritteista perittävistä maksuista ja taksoista lukuun ottamatta katujen kunnossapito- ja puhtaanapitotaksoja, jotka tulee hyväksyttäväksi kaupunginhallituksella.

Taksat tuodaan valiokunnan vahvistettavaksi talousarvion valmistelun yhteydessä. Taksakorotusten vaikutusta toimialan tulokseen ei tässä vaiheessa ole mahdollista tarkasti arvioida, johtuen siitä että yhdyskuntatoimen maksut ja taksat ovat luonteeltaan pääosin kysyntään perustuvia ja näin ollen riippuvaisia kaupunkilaisten tarpeesta käyttää em. palveluja. Toimialan taksoja on pyritty yhtenäistämään siten, että saman tyyppisestä palvelusta peritään samansuuruinen veloitus.

Ympäristötoimen maksut

Ympäristötoimen taksoja on korotettu yleisesti 4 %:n verran vastaten vuosittaista indeksitarkistusta. Taksaan on lisätty uutena maksu: hulevesiviemäriin liittämismaksuun vapauttaminen, josta kunta voi periä maksua, kun päivitetty vesihuoltolaki astuu voimaan.

Maankäytön taksat

Maankäytön taksoja on korotettu yleisesti 4 %:n verran vastaten vuosittaista indeksitarkistusta. Maankäytön poikkeamispäätösten taksoja on tarkistettu vastaamaan paremmin päätösten valmistelun työmäärää.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Kaupungin torialueella sovelletaan omia taksoja. Yhdyskuntavaliokunta on 3.12.2019 § 131 päätöksellään päättänyt torialueen torisäännöistä, torimyyntisopimuksesta sekä myyntipaikkojen taksasta. Päätöksen mukaan toripaikan päiväkohtainen hinta on ollut 1.1.2020 alkaen 25 € (alv 0) ja kuukausikohtainen hinta 120 € (alv 0). Lisäksi valiokunta valtuutti samaisessa päätöksessään maankäyttöpäällikön tarkistamaan tarvittaessa torimyyntisopimusta ja torisääntöjä. Toripaikkojen taksoja ei oltu tarkistettu vuoden 2020 jälkeen kunnes vuonna 2025 taksoja korotettiin viidellä prosentilla. Nyt esitetään, että toripaikkojen taksat pysyvät vuoden 2025 hinnoissa kunnes toisin päätetään.

Kiinteistötoimitusmaksutaksaa on korotettu huomioiden maankäytön muiden taksojen korotukset, sisältöön ei ole tehty muutoksia. Kiinteistötoimitusmaksulain (KtmL 558/95) mukaan kiinteistötoimituksesta ja muusta kiinteistönmuodostamislain mukaisesta toimenpiteestä sekä muun lainsäädännön näihin verrattavasta toimituksesta tai tehtävästä peritään kiinteistötoimitusmaksu. Kiinteistötoimitusten, joihin toimitusmääräyksen antaa kunnan kiinteistörekisterin pitäjä, maksuista määrätään kunnan päättämässä kiinteistötoimitusmaksutaksassa.

Kuntatekniikan maksu- ja taksaesitys vuodelle 2026

Kuntatekniikan maksuihin ja taksoihin esitetään neljän (4%) korotusta vuodelle 2026. Yhdyskuntatoimella on sovittu yleisestä neljän prosentin korotuksesta perittäviin maksuihin ja taksoihin. Korotukset on kuntatekniikalla perinteisesti laskettu alv 0% summaan, josta on laskettu arvonlisäverollinen summa ja tätä on vielä pyöristetty lähimpään tasasummaan, kuitenkin vähintään yksi euro ylöspäin. Vuoden 2026 maksuihin sovelletaan arvonlisävero 25,5% - on kuitenkin huomionarvoista, että osa kuntatekniikan palvelumaksuista ja toiminnoista ovat arvonlisäverottomia.

Kuntatekniikka on kuluvana vuonna (2025) tarkastellut erityisesti sijoitus- ja kaivulupa-asioita sekä näihin läheisesti liittyvien palvelujen ja toimenkuvien taksoitusta. Kuntatekniikan vastuualueelle kuuluu sijoitus- ja kaivulupien myöntäminen, valvominen ja hallinta. Kaupunki antaa kaivulupahakemuksen perusteella suostumuksensa, sekä omat määräyksensä hankkeen toteuttamiselle. Näin muille aiheutuvat haitat voidaan pitää mahdollisimman pienenä. Määräykset voivat olla sellaisia, jotka ovat tarpeen haitan ja vahingon vähentämiseksi työstä mahdollisesti aiheutuvalle liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle tai esteettömyydelle, kadulla sijaitseville johdoille tai laitteille tai kadun rakenteille.

Täten vuodelle 2026 on määritetty laajempi muutos kaivulupien maksu- ja taksaluetteloon, jossa on esitetty uutena maksuna valvontaan liittyvien maksujen luomista; lupaehtojen laiminlyöntimaksu, alueen luvattomasta käytöstä tehtävä huomautusmaksu sekä luvattoman alueen käytön huomautusmaksu (maksu per huomautus). Uusien maksujen tarkempi määrittely on **oheismateriaalissa** (kuntatekniikan taksat 2026, perustelut)

Kadun kunnossa- ja puhtaanapitomaksu 2026

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Kadun kunnossa- ja puhtaanapitomaksun taksa on perinteisesti mukana toimialan esityksessä, mutta sen mahdollisesta korotuksesta päättää kaupunginhallitus. Kaupunginhallitus vahvisti (KH 18.11.2024 § 166) , että kiinteistönomistajan kadun kunnossa- ja puhtaanapitotaksa korotetaan 1.1.2025 alkaen (20 %), jolloin uusi taksa on 0,18 €/kem2 (alv 0 %) ja 0,226 €/kem2 (alv 25,5 %) vuodessa. Tätä maksua ei siten esitetä korotettavaksi vuodelle 2026.

Hautausmaan maksut - esitys 2026

Hintoihin esitetään vuodelle 2026 viiden (5%) prosentin korotusta. Hautausmaan maksuihin ja sen tarjoamiin palvelukokonaisuuksiin tehtiin viime vuonna (kohdistuen vuodelle 2025) varsin kattava tarkastelu ja käytännön tarpeisiin perustuen uudelleenjärjestelyjä ja muutoksia. Päivitystä varten tehtiin laaja selvitys- ja vertailutyö esim. seurakuntien ja -yhtymien perimistä maksuista, palvelukokonaisuuksista sekä niiden hintarakenteesta.

Vuodelle 2025 tehdyt muutokset ovat kaupungin ja hautaustoimen näkökulmasta olleet toimivia, eikä kokonaisuuksiin siksi esitetä muutoksia. 5% korotus on edellä mainitun laajemman päivityskokonaisuuden johdosta ainoa muutos ja vastaa sekä noudattaa alan keskimääräisiä korotuksia.

Lisäksi kuntatekniikka esittää yksittäisiä muita muutoksia ja uusia palveluja vuodelle 2026:

- Metsätyöt
- Puuvauriot, rakennus- ja kaivutöiden yhteydessä
- Mikroliikennelupa
- Ennakkosuoja-putket katu- ja vesihuoltotöiden yhteydessä

Näiden tarkemmat perustelut ilmenevät oheismateriaalista (kuntatekniikan taksat 2026, perustelut)

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta hyväksyy oheismateriaalin mukaiset maksut ja taksat käytettäväksi 1.1.2026 alkaen.

Päätös:

Oheismateriaali:

Yhdyskuntatoimen maksu- ja taksaesitykset vuodelle 2026:

Maankäyttö / Maankäytön suunnittelun ja mittaustoiminnan taksat

Maankäyttö / Maankäyttölupien taksa

Maankäyttö / Maankäyttölupien taksa, liitekartta

Maankäyttö / Kiinteistötoimitusmaksutaksa

Ympäristösuojelumääräysten mukaiset maksut

Tilakeskus / Kiinteistöjen taksat

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Kuntatekniikan palvelumaksut
Kuntatekniikka / Hautataksat
Kuntatekniikan palveutaksat 2026, perustelut
Kuntatekniikka / Konetaksat

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

14

Yhdyskuntavaliokunnan talousarvio vuodelle 2026 sekä taloussuunnitelma vuosille 2027-2030

YLV 19.08.2025

272/02.02.00.00/2025

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaprosessi

Kuntalain mukaan valtuuston on hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavalle kalenterivuodelle sekä vähintään kolmen vuoden mittainen taloussuunnitelma. Talousarvion ensimmäinen vuosi on samalla taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Näiden valmistelusta ja ohjeistuksesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeet sekä toimialakohtaiset kehukset kokouksessaan 26.5.2025 (toimialakohtainen kehys **oheismateriaalina**).

Yhdyskuntavaliokunta käsittelee toimialansa talousarviota kahdessa kokouksessa:

- 19.8.2025: valmistelukäsittely
- 9.9.2025: hyväksymiskäsittely

Rakennusvaliokunta käsittelee ja hyväksyy oman talousarvioehdotuksensa syyskauden ensimmäisessä kokouksessaan. Tämän jälkeen ehdotus liitetään osaksi koko toimialan valmistelua.

Valiokuntakohtainen valmistelu kattaa:

- Käyttötalousarvion vuodelle 2026
- Henkilöstö- ja investointisuunnitelman vuosille 2027–2028 (tai 2030)

Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota lokakuun kokouksissaan, ja lopullinen budjetti hyväksytään valtuuston kokouksessa 10.11.2025.

Valtuusto päättää sitovista määrärahoista tulosaluetasolla. Investoidun pääoman korko, poistot ja sisäiset vyörytykset tarkentuvat ennen valtuuston budjettikäsittelyä. Investointisuunnitelma vahvistetaan valtuuston päätöksellä, ja siihen perustuva työohjelma tuodaan valiokunnan hyväksyttäväksi vuoden 2026 alussa.

Kaupungin henkilöstösuunnitelma käsitellään henkilöstöjaostossa ennen varsinaista KH:n budjettikäsittelyä. Kaupunginhallituksen ohjeistuksen mukaan kaupungin henkilöstömäärää on vähennettävä vuosina 2026–2028, jotta talouden tasapainottamisohjelman säästötavoitteet saavutetaan.

Kehysvalmistelun lähtökohtana on käytetty vuoden 2024 tilinpäätöstä. Toimialat ovat valmistelun yhteydessä tuoneet esille tiedossa olevat muutostarpeet.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

Yhdyskuntatoimen kehikseen on kehiksen laadinnan aikaisena ajankohtana arvioitu mahdollinen HSL:n kuntaosuuden kehitys sekä sisäisten IT-kustannusten kasvu johtuen kustannusten siirtymisestä toimialoille. IT-kustannusten lisäys yhdyskuntatoimessa on arvioitu olevan noin 174 000 euroa, mutta se on koko kaupungin tasolla kustannusneutraali. HSL julkisen liikenteen vuoden 2026 kustannuksista ei ollut vielä lopullista tietoa, joten kehiksessä on arvioitu niiden noudattavan vuoden 2025 tasoa. Lisäksi henkilöstökuluissa on huomioitu työehtosopimusten mukaisena yleiskorotuksena 4,07%:n korotus vuoden 2025 talousarvion mukaisten lukujen päälle. Yhdyskuntatoimessa tämän kokonaisvaikutus oli kehiksessä arvioitu olevan noin 268 000 euroa.

Yhdyskuntatoimelle on kehiksessä asetettu 450 000 euron sopeutustarve, mikä edellyttää tarkkaa ja tiukkaa budjetointia sekä kaikkien ylimääräisten kustannusten välttämistä.

Kauniaisten kaupunkistrategia

Talousarvion yhteydessä valtuusto hyväksyy myös kaupungin strategian mukaiset tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2026.

Edellisen valtuustokauden lopulla käynnistettiin kaupunginhallituksen johdolla strategian päivitystyö, jotta päivitetty strategia voitaisiin hyväksyä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa uuden valtuustokauden alussa.

Yhdyskuntatoimen johtoryhmä on osallistunut keväällä 2025 kaupunginvaltuutetuille järjestettyihin kaupungin strategiatyöpajoihin yhdessä muiden toimialojen edustajien kanssa. Strategiatyöskentelyä jatketaan elokuussa.

Strategian toteutumista seurataan vuosittain asetettavien mitattavien tavoitteiden avulla, jotka määritellään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Strategian edistymistä arvioidaan toisen osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Valtuustokauden viimeisenä vuotena tehtävä arviointi antaa kokonaiskuvan siitä, missä määrin valtuustokauden tavoitteet ovat toteutuneet.

Toiminta, käyttötalous ja investoinnit

Toiminta

Kaavoituksella luodaan edellytykset asuntotuotannolle, palvelujen sijoittumiselle ja muulle kaupunkirakenteen kehitykselle. Kaupungin kaavoitusohjelma perustuu Kauniaisten maankäytön kehityskuvaan, joka on päivitetty keväällä 2023. Keskeinen strateginen tavoite kaupunkisuunnittelussa on tasapainoinen kaupunkirakenne ja erikseen mainittujen kaavoituskohteiden priorisointi.

Helsingin seudun MAL-sopimuksen neuvottelutulos vuosille 2020–2031 valtion, Helsingin seudun 14 kunnan ja HSL-kuntayhtymän kesken saavutettiin 2.6.2020 ja sopimus päivitettiin loppuvuodesta 2024.

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

MAL-sopimus perustuu Helsingin seudun 14 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämisestä. Sopimusmenettelyn tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnitteluyhteistyön jatkuvuutta, kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä osapuolten sitoutumista seudun kehittämiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Sopimuksen tavoitteena on edistää Helsingin seudun kestävää kasvua kehittämällä vähäpäästöistä ja kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää, sekä parantaa elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota ja tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on myös torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

MAL-sopimukseen sisältyvien Espoon kaupunkiratahankkeen ja siihen kiinteästi liittyvän Rantaradanbaanan toteutus on käynnistynyt vuonna 2024 ja edennyt ripeästi. Kesäaikoina juhannuksesta 5 viikkoa eteenpäin rataosuudella on ollut raideliikenteen totaalikatko, jonka aikana korvaava liikenne on toteutettu erityisjärjestelyin. Muitakin uusia raidehankkeita suunnitellaan seudulla.

Kauniainen yhdessä valtion kanssa toteuttaa Rantaradan baanan Kauniaisten kaupungin alueelle sijoittuvan osuuden siten, että reitti jatkuu katkeamattomana Espoon kaupungin alueella muodostaen yhtenäisen pyöräilyn laatukäytävän kaupunkiseudulle. MAL-sopimuksen kirjauksen mukaan valtio kohdentaa Kauniaisten kaupungille baanan toteutukseen enintään 2,6 milj. euroa. Baanan Kauniaisten osuuden kustannusarvio on 6 milj. euroa. Rantaradan baana toteutetaan Espoon kaupunkiratahankkeen rinnalla vuosien 2024–2027 aikana.

Kunnat sijoittavat uudesta asuntotuotannosta vähintään 95 % MAL 2023 -suunnitelmassa esitetyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Valtio osoittaa omistamaansa maata asuntotuotantoon myymällä, vaihtamalla ja tarvittaessa maankäyttösopimuksia hyödyntäen. Valtio kohdentaa valtion tukemaa asuntotuotantoa MAL 2023 -suunnitelman maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Valtiolta ei kuitenkaan aiempien MAL-sopimusten tapaan tule rahallista tukea seudun asuntopolitiikan toteuttamiseen tai asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseen.

Helsingin seudun kunnat huolehtivat, että asuntotuotantoon soveltuva asemakaavavaranto vastaa vähintään viiden vuoden asuntotuotantotarvetta.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu keskimäärin 16 500 uutta asuntoa vuodessa. Asuntotuotantotavoitteen seurannassa otetaan huomioon kuntien toiminnasta riippumattomat tekijät, mm. suhdannetilanne. Seudulle on arvioitu valmistuvan keskimäärin 10 000 asuntoa vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntakohtaisia tuotantotavoitteita ei päivitettyssä sopimuksessa enää ole.

Asuntotuotanto on tällä hetkellä merkittävästi hidastunut koko Helsingin seudulla ja valtakunnallisestikin, ja uusien asuinrakennushankkeiden käynnistyminen on epävarmaa. Helsingintie 10 rakentaminen on kuitenkin käynnissä. Asematie 10–14 lainvoimaisen kaavan toteutus on sen sijaan lykkääntynyt.

Yhdyskuntatoimen toimintakatteeksi muodostuu 5,361 miljoonaa euroa Kh:n asettaman toimintakatteen ollessa 5,792 miljoonaa euroa. Talousarvio on laadittu tiukkaa taloudenpitoa noudattaen kustannustehokkuus, toiminnan tehostaminen sekä tuloksellisuus huomioiden. Toiminnan suunnittelussa on keskitytty perustehtävien suorittamiseen huolellisesti, uusia menoeriä välttämällä. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset sekä kustannustason kehitys.

Tuotot

Yhdyskuntatoimen tuloarvio on maankäyttösopimuskorvaukset mukaan lukien 24,196 miljoonaa euroa, KH:n asettaman kehysraamin ollessa 24,231 miljoonaa euroa.

Maankäyttösopimuskorvaukset ja maaomaisuuden luovutusvoitot

Yhdyskuntatoimen merkittävimmät tuotot muodostuvat tonttien luovutuksista sekä maankäyttösopimusten mukaisista korvauksista. Tuottojen osuus vaihtelee vuosittain sen mukaisesti, miten kaupungin kaavoitusohjelma etenee.

Maksutuottoihin vuodelle 2026 sisältyvät maankäyttösopimuskorvaukset liittyen Gresantie 1-5 (Bensowin alue), joka siirtyi vuodelta 2025, Teinikuja 2 sekä Bredantie 15 asemakaavan muutokset. Vuodelle 2026 on suunniteltu myytäväksi tontinosa osoitteesta Palokunnantie 3 (Bredantien 15 kohde). Tämän kustannusvaikutus on 2,0 milj.euroa (muut toimintatuotot).

Muut tuotot

Toinen merkittävä ulkoisten tuottojen osuus koostuu vuokratuotoista (asunnot, liikehuoneistot ym. muut kaupungin vuokraamat tilat sekä asuintontit). Epävarmuustekijän muodostaa Villa Bredan palvelukeskuksen ja Terveyskeskuksen mahdollinen yhtiöittäminen, jolloin tuotot luonnollisesti pienenevät.

Lisäksi yhdyskuntatoimi kerää tuloja kuntalaisille ym. tahoille myytävistä palveluista. Näiden osuus on riippuvainen tilaajan tarpeesta. Ko. tuottoja ovat mm. maankäyttötoimen kartta-, mittaus- ja rekisteripalvelut, rakennusvalvonnan lupamaksutuotot, katujen kunnossapitomaksut, hautausmaan maksut sekä kaivulupamaksut.

Toimialan palvelutaksojen hinnat on tarkistettu vastaamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja taksoja on tarpeellisin osin korotettu (pääasiallisesti 4%).

Sisäisten vuokrien määrittelyssä huomioidaan tilinpäätösvoiton kirjanpitoarvon lisäksi myös valmistuvat talonrakennusinvestoinnit. Poistot on määritetty lisäämällä voimassa olevaan kirjanpitoarvoon valmistuvien hankkeiden kokonaiskustannusarvot. Poistoaikamenetelmänä on käytetty 20 vuoden tasapoistoa.

Menot

Toimintamenoiksi muodostui 18,441 miljoonaa euroa KH:n asettaman kehysraamin ollessa 18,439 miljoonaa euroa, jolloin budjetin toimintamenot noudattavat kehysasettelun linjausta. Sisäisten erien osalla on ylitystä, joka johtuu it-kustannusten kasvusta sekä vss-palloiluhallin tilavuokran kohdentamisesta uuden jakoperiaatteen mukaisesti. Tilavuokrien kustannusmuutokset eivät sisälly kaupungin alkuperäiseen menokehykseen ja on huomattava, että sisäisten erien kohdistukset ovat koko kaupungin tasolla kustannusneutraalit joten em. korotusta vastaava erä poistuu muilta kustannuspaikoilta.

Toimialan menoja on eri toimintayksiköiden osalla sopeutettu siten, että toimintamenot pysyvät KH:n asettamassa raamissa. Tämä voi vaikuttaa tulosyksiköiden kykyyn tuottaa laadukkaita ja tehokkaita palveluja kuntalaisille.

Henkilöstökulut

Henkilöstösuunnitelman mukaiset vakinaisten toimien ja virkojen palkkasummat sisältyvät budjettiin. Palkkojen osalle on laskettu 4,07 %:n mukainen korotus. Pohjana on käytetty vuoden 2025 talousarvion mukaisia lukemia. Korotusten kokonaisvaikutus noin 268 000 euroa. Vuoden 2024 tilinpäätöksen mukainen luku ei ole vertailukepoinen, sillä toimialalla oli kyseisenä vuonna runsaasti resurssivajetta, pidempiä poissaoloja sekä rekrytointien aikaisia katkoksia.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot on arvioitu tiedossa olevien indeksikorotusten sekä muun hinnoittelun pohjalta. Palvelujen ostoihin sisältyvät merkittävänä eränä kaupungin omistamien kiinteistöjen sekä katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja ylläpitoon liittyvät kustannukset.

Kuntaosuudet

Lisäksi palveluiden ostoihin sisältyvät HSY veden, HSL joukkoliikenteen sekä ympäristötoimen alaiset kuntaosuudet. Kuntaosuudet perustuvat kaupungin ja palvelun toimittajan väliseen ostopalvelusopimukseen sekä kaupungin asukaslukuun, ja ovat yhteenlaskettuina euromääräisesti varsin merkittävät. Kuntaosuudet budjetoidaan sopimuskumppaneiden toimesta laadittujen talousarvioiden pohjalta.

HSY perii vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti jäsenkunnilta kustannuksia vastaavan ja yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisen maksun yleisiltä alueilta vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin johdettavan huleveden viemäroinnistä. Kauniaisten osuus tästä yleisten alueiden huleveden viemärointimaksusta on 90 000 euroa (korotusta noin 20 000 euroa).

Vuoden 2026 toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksessaan HSL esittää Kauniaisten vuoden 2026 kuntaosuuden suuruudeksi 2,046 miljoonaa euroa, mikä on vähemmän kuin vuodelle 2025 budjetoitu summa. Arvioon on kuitenkin tässä vaiheessa suhtauduttava varauksella, sillä kuntayhtymän toteumat ovat yleensä muuttuneet talousarviovuoden aikana. Ne kustannukset, joita HSL ei saa katettua lipunmyyntituloilla, kohdistetaan jäsenkuntien kuntaosuuksiin. Tämän takia budjettivaraus on syytä pysyttää HSL:n alustavasti ilmoittamaa vuoden 2026 kuntaosuutta korkeammalla tasolla. Matkustajamäärien laskun lisäksi taloudellisia paineita ovat luoneet energian hinnan voimakkaat korotukset sekä seudun infrainvestoinnit ja niistä aiheutuvat korvaavien liikennejärjestelyjen tilaukset.

Aineet ja tarvikkeet

Tämän tilikohdan suurimmat menoerät kohdistuvat kiinteistöjen sekä liikenneväylien ylläpitoon sekä ruokahuoltoon (lämmitys, sähkö, vesi, rakennusmateriaalit, polttoöljy, elintarvikkeet). Energian (sähkö & lämpö) hinnan on arvioitu pysyvän jotakuinkin edellisen vuoden tasolla. Sähkön siirtohintaan ennustetaan vähäistä korotusta. Kaukolämmön hinnan arvioidaan nousevan noin 2 % vuoden 2025 hintaan verrattuna. Aloitettuja energiansäästötoimenpiteitä

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

tullaan jatkamaan ja tavoitteena on, että toimenpiteillä saadaan kompensoitua arvioitu vähäinen hintojen nousu. Energiansäästötoimenpiteissä onnistuminen edellyttää energiansäästöön kohdistuvien toimenpiteiden toteutusta koko kaupunkiorganisaatiossa. Huomattava on myös, että myös muiden toimialan käyttämien, erityisesti energiantensiivisten aineiden, materiaalien ja tarvikkeiden hintoihin sisältyy inflaatioperusteista ja voimakastakin hintojen nousua aiempiin vuosiin nähden. Kiinteistöjen energiasäästötoimenpiteitä jatketaan edelleen vuoden 2026 aikana.

Sisäiset erät

Sisäiset tuotot koostuvat käyttäjähallintokunnilta perittävistä tilavuokrista, sisäisistä ruoka- ja puhdistuspalveluista, it-kustannuksista, konevarikon laskuttamista kuljetuspalvelusta sekä autojen käyttökorvauksista. Sisäisten erien osuus noudattaa pitkälti edellisvuoden tasoa, lukuun ottamatta tilavuokria ja it-kustannuksia, joiden laskenta- ja jakoperusteissa on tehty muutoksia. Tilavuokrien kustannusten kasvu on aiheutunut muutoksesta, jossa väestösuoja-palloiluhallin vuokran kustannusjakoa päivitettiin siten, että yhdyskuntatoimi maksaa 40%:a kokonaisvuokrasta edellisvuoden 20%:n sijaan, loppuosa budjetoidaan liikuntatoimelle. Rakennuksen kokonaisvuokra on pysynyt samana, joten myös sisäisten erien yhteenlaskettu summa tulee pysyä ennallaan ja muutoksen tulee olla kaupungin tasolla kustannusneutraali.

Uutena on vuoden 2026 budjetoinnissa muutettu sisäisten it-kustannusten veloitusta siten, että kaikki kustannukset jyvitetään vastaisuudessa toimialoille. Jyvitykset on laskettu käyttäen vuoden 2025 henkilöstösuunnitelman mukaisia vakansseja pohjana. Aiemmin toimialat ovat vastanneet lähinnä laitteiden ja ohjelmistojen vuosittaisista ylläpitomaksuista. Muutos luonnollisesti nostaa toimialan sisäisten menojen osuutta merkittävästi (+174 000 euroa). Korotus on huomioitu toimialojen kehyksessä.

Sisäisten vuokrien korotuksilla vastataan mm. rakennuskustannusten, energian ja veden hinnannousuun. Konevarikon sisäisten koneveloitusten muutoksilla katetaan autojen ja koneiden käyttö- ja ylläpitokustannusten nousua sekä otetaan huomioon kaluston vaihtuminen ja uusi käyttötarve.

Lisäksi toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion sisällytettäväksi henkilöstösuunnitelmaan mukaan lukien mahdollisten eläköitymisten vaikutukset mitoitukseen. Vakanssien lisäksi yhdyskuntatoimi hyödyntää kesä- ja kausityöntekijöitä sekä tarvittaessa lomasijaisia ja projektityöntekijöitä, kuten muutkin toimialat.

Investoinnit

Investointien suunnittelu ja toteutus muodostavat keskeisen osan yhdyskuntatoimen tehtävistä sekä yhdyskuntavaliokunnan päätöksenteosta. Investoinneilla on huomattava vaikutus kaupungin taloudelliseen tasapainoon.

Investointiosassa esitetään taulukkomuodossa ne investointihankkeet, joista on tällä hetkellä saatavilla riittävät tiedot. Mukana ovat hankkeet, joille on olemassa kaupunginhallituksen hyväksymä tarveselvitys tai kaupunginvaltuuston hyväksymä

Yhdyskuntavaliokunta

19.08.2025

määräraha suunnitteluun tai toteutukseen. Hankkeet on ryhmitelty investointiryhmittäin, ja niistä on esitetty kokonaiskustannusarviot.

Investointiohjelmaan kohdistuu merkittäviä paineita, erityisesti talonrakennuksen osalta. Kouluverkkoon liittyvät hankkeet muodostavat suuren osan esityksistä. Lisäksi energiatehokkuuden parantaminen edellyttää uusia hankkeita, ja kiinteistöjen kuntoarvioissa on tunnistettu merkittäviä korjaustarpeita. Espoon kaupunkiratahankkeen eteneminen tuo mukanaan Kauniaisten kannalta merkittävän infrainvestoinnin taloussuunnitelmakaudelle.

On selvää, että kaikkia esitettyjä investointeja ei voida resurssisyistä käynnistää samanaikaisesti tai toivotussa aikataulussa. Useat hankkeet edellyttävät myös kaavallista tarkastelua ja mahdollisia kaavamuutoksia ennen toteutusta. Tästä syystä on välttämätöntä priorisoida hankkeet ja laatia realistinen toteutusaikataulu.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta käy asiasta keskustelua ja merkitsee asian valmistelun tiedoksi. Lopullinen valiokunnan talousarvioesitys käsitellään seuraavassa kokouksessa 9.9.2025.

Päätös:

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA_Alustava käyttötaloudejn tuloslaskelma vuodelle 2026
EI JULKAISTA_Alustava investointiohjelma vuosille 2026-2028(30)